

Handläggare:

Johanna Engman, telefon 08-508 33702

Ingrid Olsson, telefon 08-508 33810

Gunilla Axenbo, telefon 08- 508 33958

Till

Utbildningsnämnden

2008-02-14

Verksamhetsberättelse och bokslut 2007 för utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande

1. Verksamhetsberättelse och bokslut 2007 för utbildningsnämnden godkänns. Del 1 överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.
2. I bokslutet gjorda periodiseringar godkänns. Väsentligt belopp sätts till 50 000 kronor.
3. De i avsnitt 3.1 redovisade förändringarna avseende aktivitetsplanen för upphandling och konkurrens godkänns.
4. Nämnden godkänner att de i avsnitt 6.5 angivna enheterna avdefinieras som resultatenheter.
5. Nämnden godkänner de i avsnitt 6.5 föreslagna förändringarna avseende skolenheterna Rinkeby-Askeby-Knutby, Spånga grund- och gymnasieskola samt enheterna i Älvsjö södra rektorsområde.
6. Nämnden godkänner återredovisning av 79,0 mnkr som avser ej förbrukade utvecklingsmedel för 2007. Medlen kan återsökas kommande år.
7. Nämnden hemställer hos kommunstyrelsen om ombudgetering till 2008 av icke förbrukade medel om 8,0 mnkr för inköp av en simulator till Stockholms Transport- och fordonsgymnasium, utifrån beslut om fortsatta utvecklingsprojekt 2007 inom ramen för kvarvarande kompetensfondsmedel.
8. Nämnden hemställer om att kommunstyrelsen beslutar att resultatenheternas resultat för 2007, ett sammanlagt överskott på 30,5 mnkr, överförs till utbildningsnämnden 2008.
9. Utbildningsnämndens verksamhetsberättelse och bokslut för 2007 överlämnas med godkännande till nämndens revisorer.
10. Ärendet förklaras omedelbart justerat.

Thomas Persson
Direktör

Lars Brandt
Avdelningschef
Vuxenutbildningsavdelningen

Håkan Edman
Avdelningschef
Grundskoleavdelningen

Birgitta Elm
Avdelningschef
Personalavdelningen

Johanna Engman
Avdelningschef
Ekonomi- och lokalavdelningen

Marie-Louise Hammer
Avdelningschef
Gymnasieavdelningen

Göran Isberg
Avdelningschef
Kvalitetsavdelningen

Carina Nilsson
Avdelningschef
Uppdragsavdelningen

Agnetha Styrwoldt-Alfheim
Avdelningschef
Administrativa avdelningen

Per Thorslund
Avdelningschef
Avdelningen för enskilt driven/fristående verksamhet

INNEHÅLL

DEL 1, TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH UTBILDNINGSNÄMDEN	7
1 NÄMNDENS VERKSAMHET OCH EKONOMISKA UTFALL	7
1.1 SAMMANFATTANDE ANALYS AV VERKSAMHET OCH EKONOMISKT UTFALL	7
1.2 ANSVARSOMRÅDE	8
1.3 UTBILDNINGSNÄMNDENS ARBETE UNDER ÅRET	9
1.4 UTBILDNINGSNÄMNDENS HANDIKAPPRÅD	10
1.5 ÖVERFÖRINGSARBETE	10
2 STADEN SKA VARA EN ATTRAKTIV PLATS FÖR BOENDE, FÖRETAG OCH BESÖK	12
2.1 DET KOMMUNALA UPPFÖLJNINGANSVARET	12
2.2 INTRODUKTION AV NYANLÄNDA FLYKTINGAR OCH INVANDRARE	12
3 VALFRIHETEN SKA ÖKA	13
3.1 AKTIVITETSPLAN FÖR UPPHANDLING OCH KONKURRENS	13
3.2 AVKNOPPNING – GRUNDSKOLA OCH GYMNASIESKOLA	13
3.3 PENGSYSTEM INOM SFI OCH DEN KOMMUNALA VUXENUTBILDNINGEN	13
3.4 LIKVÄRDIGA VILLKOR	14
3.5 SE ÖVER KÖREGLERNA FÖR FÖRSKOLAN	14
4 SKOLA FÖR KUNSKAP	15
4.1 SKOLANS HUVUDUPPGIFT SKA VARA ATT FÖRMEDLA KUNSKAP	15
4.2 ÖKA ANDELEN ELEVER SOM LÄMNAR GRUNDSKOLAN MED BEHÖRIGHET TILL GYMNASIET	15
4.3 ÖKA ANDELEN ELEVER SOM LÄMNAR GYMNASIESKOLAN MED GODKÄNT I ALLA ÄMNER (KURSER)	17
4.4 ÖKA ANDELEN GODKÄNDA BETYG INOM VUXENUTBILDNINGEN	20
4.5 MOBBNING OCH LIKABEHANDLING	23
4.6 POLICY MOT MOBBNING/PLAN MED SANKTIONSMÖJLIGHETER FÖR LÄRARE OCH SKOLLEDARE	24
4.7 KVALITETSARBETE - GRUNDSKOLA, GYMNASIESKOLA OCH UTBILDNING FÖR VUXNA	24
4.8 IDENTIFIERADE UTVECKLINGSSOMRÅDEN FÖR LÄSÅRET 2007/2008	25
4.9 ELEVHÄLSORAPPORT	26
4.10 SKOLVERKETS INSPEKTION	26
4.11 STRATEGISKT STÖD TILL UTVECKLINGSINSATSER	29
4.12 NY SKOLPLAN OCH NY FÖRSKOLEPLAN FÖR STOCKHOLM	30
4.13 IT-STRATEGI	30
5 EN TRYGG OCH SNYGG STAD	31
5.1 MEDARBETARNA	31
5.2 MILJÖFRÅGOR	36

5.3	ÖVRIGT	36
6	EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH SÄNKT SKATT	37
6.1	UTFALL JÄMFÖRT MED BUDGET	37
6.2	UTFALL JÄMFÖRT MED PROGNOTISERAT UTFALL I TERTIALRAPPORTER	38
6.3	KOSTNADS- OCH INTÄKTSUTVECKLING	39
6.4	BALANSRÄKNING	40
6.5	RESULTATENHETER	41
6.6	INVESTERINGAR	43
6.7	BOKSLUT PER VERKSAMHETSOMRÅDE	43
7	UPPDRAK FRÅN KOMMUNFULLMÄKTIGE 2007	49
	DEL 2, TILL UTBILDNINGSNÄMNDEN	50
8	GRUNDSKOLA OCH SKOLBARNSOMSORG	50
9	GYMNASIESKOLA	52
9.1	ORGANISATION	52
9.2	SKOLA FÖR KUNSKAP	53
9.3	ÖVRIGT	55
10	UTBILDNING FÖR VUXNA	58
10.1	ORGANISATION	58
10.2	REGIONAL SAMVERKAN	59
10.3	EU-PROJEKT	59
10.4	KOMPETENSUTVECKLING FÖR STADENS ANSTÄLLDA	60
11	BOKSLUT PER AVDELNING	61
11.1	GRUNDSKOLEAVDELNINGEN	61
11.2	GYMNASIEAVDELNINGEN	64
11.3	VUXENAVDELNINGEN	65
11.4	AVDELNINGEN FÖR ENSKILT DRIVEN OCH FRISTÅENDE VERKSAMHET	65
11.5	UPPDRAGSAVDELNINGEN	66
11.6	KVALITETSAVDELNINGEN	66
11.7	PERSONALAVDELNINGEN	67
11.8	ADMINISTRATIVA AVDELNINGEN	67
11.9	EKONOMI- OCH LOKALAVDELNINGEN	68
11.10	FÖRVALTNINGSLEDNING	68

BILAGOR

BILAGA 1 BOKSLUTSBILAGOR

BILAGA 2 OBLIGATORISKA BILAGOR

- Blankett Uppföljning av budget 2007 per verksamhetsområde
- Blankett 2 Uppföljning av budget 2007 – verksamhetsberättelse
- Blankett 2.2a Specifikation av avvikelser mellan budget och utfall 2007
- Blankett 2.2b Uppföljning av resultatenheter
- Blankett 2.3a Specifikation av begärd ombudgetering till 2008
- Blankett 2.4 Redovisning av genomförd förändring av lokal innehav år 2007
- Blankett 2.6 Projekt med extern finansiering
- Blankett 2.7 Projekt med intern finansiering – Inga uppgifter
- Blankett 2.8 Nämndens uppgifter om preciserat/konstaterat övertaliga under helåret 2007
- Blankett 2.9 Redovisning av sjukfrånvaro i procent av den totala arbetstiden
- Blankett 2.12 Investeringsutgifter
- Blankett 2.13 Investeringsinkomster – Inga uppgifter
- Blankett 2.14 Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler
- Blankett 2.x Återredovisning av utvecklingsprojekt/kompetensfondsmedel
- Blankett Specifikation av KS/KF:s beslut om budgetjusteringar
- BILAGA 3 TOTALTABELL UTBILDNINGSNÄMNDEN 2007
- BILAGA 4 ANSLAGSENHETERNA 2007
- BILAGA 5 ANTAL BARN, ELEVER OCH STUDERANDE 2007
- BILAGA 6 NYCKELTAL
- BILAGA 7 UTBILDNINGSNÄMNDENS SAMMANSÄTTNING SAMT NÄMNDENS REVISORER 2007
- BILAGA 8 RAPPORT ÖVER GENOMFÖRD INTERNKONTROLL 2007
- BILAGA 9 UPPFÖLJNING JÄMSTÄLLDHETS- OCH MÅNGFALDSPLAN FÖR 2007
- BILAGA 10 UPPFÖLJNING AV MÅLEN I KOMMUNFULLMÄKTIGES BUDGET 2007
- BILAGA 11 UPPFÖLJNING AV SKA-KRAV I BUDGET 2007
- BILAGA 12 FÖRKORTNINGAR

BILAGA UPPFÖLJNING, STATISTISKA SERIER (SEPARAT)

Del I, till kommunfullmäktige och utbildningsnämnden

I Nämndens verksamhet och ekonomiska utfall

I.1 Sammanfattande analys av verksamhet och ekonomiskt utfall

Valfriheten ska öka

Kommunfullmäktiges mål uppfylls. Samtliga pedagogiska verksamheter erbjuds brukarna genom valfrihetssystem. En aktivitetsplan för upphandling och konkurrens har antagits och upphandlingar har påbörjats av kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare, sfi.

Skola för kunskap

Verksamheten under 2007 hänförs till största delen till inriktningsmålet Skola för kunskap. Inom grundskolan uppfylls inte målet att öka andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet till gymnasiet. Andelen har minskat något jämfört med år 2006. I dialog med rektorerna ska förvaltningen ta fram arbetssätt för att höja andelen elever som når godkänd nivå i fler ämne. Utvecklingsarbete kring bland annat svenska och matematik har genomförts, och fortsätter 2008

Såväl inom gymnasieskolan som inom utbildningen för vuxna har resultaten förbättrats något och målen för verksamhetsområdet har uppfyllts. Flera utvecklingsområden finns dock redovisade utifrån Skolverkets inspektion av skolverksamheten i Stockholms stad och utifrån kvalitetsredovisningarna 2006/2007 för de olika skolformerna.

Inga större verksamhetsmässiga avvikelser kan annars konstateras, såväl målen som de av kommunfullmäktige beslutade ska-kraven är i huvudsak uppfyllda.

Ett stödmaterial för skolorna i arbetet med att utforma skriftlig information om elevers kunskapsutveckling och sociala utveckling tillämpas på kommunala grund- och gymnasieskolor från höstterminen 2007. Uppdraget att ta fram en stadsövergripande policy mot mobbning och en plan för hur lärare och skolläda-re kan komma tillrätta med elever som kränker andra elever har genomförts.

Ett underlag för en ny skolplan för Stockholms skolor ska behandlas i utbildningsnämnden i februari 2008.

En trygg och snygg stad

Antalet anställda har ökat från 4 181 vid årets början till 15 128 vid årets slut med anledning av övertagandet av ansvar för skolverksamheterna från stadsdelsnämnderna den 1 juli 2007.

Sjukfrånvaron inom förvaltningen har minskat under 2007.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Förvaltningen redovisar ett överskott om 104,0 mnkr före och 103,4 mnkr efter resultatdispositioner. I överskottet ingår 79,0 mnkr som avser ej förbrukade utvecklingsmedel som ska återredovisas till kommunstyrelsen. Ombudgetering begärs av 8,0 mnkr avseende medel för en lastbils- och bussimulator. Kvarvarande överskott uppgår till 16,4 mnkr. Av budgeterade investeringsmedel om 30,0 mnkr har 29,2 mnkr förbrukats.

1.2 Ansvarsområde

Utbildningsnämnden är sedan den 1 juli 2007 skolstyrelse för stadens skolväsende och enskilt driven förskole- och skolbarnsomsorgs verksamhet. Nämnden ansvarar för drift av den kommunala verksamheten inom förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskola, obligatorisk särskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (komvux), kommunal vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvux), och sfi. Nämnden ansvarar också för att skolhälsovård anordnas för elever i förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och särskola. Utbildningsnämnden ansvarar även för mål, uppföljning, utvärdering och utveckling av skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning och sfi.

Nämnden har hand om all kommunens hantering av enskilt driven förskole- och skolbarnsomsorgs verksamhet och fristående skola och av bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område.

Utbildningsnämnden ansvarar för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i skolan inklusive förskola. Utbildningsnämnden har hand om det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16-19 år.

För förskola ansvarar utbildningsnämnden för den stadsövergripande kvalitetsredovisningen och inspektörsverksamheten. Kommunstyrelsen ska i nära samverkan med utbildningsnämnden bereda för stadsövergripande samordning samt styrning, uppföljning, utvärdering och utveckling inom den kommunala förskolan i staden.

Ansvaret för förskole- och skolbarnsomsorgslokaler som enskilda anordnare hyr i andra hand av staden förs över från utbildningsnämnden till fastighetsnämnden från och med den 1 januari 2008.

1.3 Utbildningsnämndens arbete under året

Utbildningsnämnden har bestått av 13 ledamöter och 13 ersättare valda av kommunfullmäktige, KF. Även nämndens ordförande och vice ordförande utses av fullmäktige. Nämndens sammansättning under året framgår av bilaga 7.

Under året höll nämnden 15 sammanträden förlagda till något av förvaltningens sammanträdesrum.

Till nämnden har ett beredningsorgan och ett beslutsorgan varit knutna. I dessa ingår ledamöter och ersättare från nämnden. Gruppledarmötet (beredande) höll under året 10 sammanträden, intagningsdelegerade (beslutande) 4 sammanträden. I början av året inrättades nämndens presidium bestående av ordföranden och vice ordföranden. Presidiet beslutar om tillsättning av avdelningschefer.

Den 1 juli 2007 övertog utbildningsnämnden från stadsdelsnämnderna ansvaret för förskoleklass, grundskola, obligatorisk särskola och skolbarnsomsorg.

Revisorer

Kommunfullmäktige har utsett en grupp revisorer att granska nämndens och förvaltningens verksamhet. Denna grupp har bestått av fem ordinarie revisorer och fem revisorsersättare som framgår av bilaga 7.

Ärenden

Nämnden har under 2007 behandlat 154 ärenden varav 35 var remissyttranden till företrädesvis kommunstyrelsen, KS. Nämnden har också för stadens räkning lämnat yttranden till Skolverket i ärenden om fristående förskoleklasser i anslutning till fristående grundskolor, fristående grundskolor och gymnasier.

Några exempel på ärenden som nämnden behandlat under år 2007 redovisas nedan. Urvalet omfattar såväl remissvar till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige som svar på skrivelser från nämndens ledamöter och initiativärenden.

- Utbildningsinspektion i Stockholms kommun – redovisning av åtgärder
- Kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna i Stockholms stad
- Skriftlig information om elevers kunskapsutveckling och sociala utveckling - stödmaterial för Stockholms skolor
- Lässatsning och läsutvecklingsschema skolår 1-3, förslag till insatser och åtgärder
- Inriktningsförslag avseende åtgärdande av enkelt avhjälpbara hinder för tillgänglighet och användbarhet i stadens gymnasie- och vuxenutbildningsskolor
- Förslag till avdelningsorganisation i en ny utbildningsförvaltning
- Omorganisation av utbildningsförvaltningen

- Ändrade reglementen
- Ungdomar, stress och psykisk ohälsa – förslag till åtgärder
- Förslag till ändrade regler för tillträde till högre utbildning
- Förslag till ändring i högskolelagen
- Allmänna råd om städning i skolor och förskolor
- Förslag till betygskatalog för gymnasieskolan

Utöver dessa ärenden har nämnden behandlat alla de ärenden som hör till verksamhetens planerings-, budget- och uppföljningsprocess. Med anledning av överförandet av verksamheter från stadsdelsnämnderna per den 1 juli beslutade utbildningsnämnden i juni om en verksamhetsplan 2 2007 och budget för utbildningsnämnden.

1.4 Utbildningsnämndens handikappråd

Till utbildningsnämndens handikappråd utsågs enligt kommunfullmäktiges instruktioner sju ledamöter för perioden på fyra år 2007-2010. Utbildningsnämnden delar handikappråd med SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB) och rådet har under 2007 haft nio sammanträden samt ett möte med utbildningsnämnden.

Under första halvåret informerades rådet regelbundet om överförandearbetet till den nya organisationen, särskilt avseende barn/elever i behov av särskilt stöd inom grundskolan. Rådet har också varit delaktigt i framtagandet av tjänsteutlåtandet angående inriktningsförslaget avseende åtgärdande av enkelt avhjälpbara hinder i stadens gymnasie- och vuxenutbildningslokaler. Andra frågor som varit aktuella i handikapprådet är bland annat särskoleverksamheten, inspektörernas arbete, behovet av skolledares fortbildning i funktionshinderfrågor samt policy för skolors arbete mot mobbing.

1.5 Överföringsarbete

Kommunfullmäktige beslutade att ansvaret för grundskolan, särskolan och skolbarnsomsorgen och mellanstadieverksamheten skulle överföras från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden från och med den 1 juli 2007. Budget 2007, utredningen *Överföring av grundskolan, särskolan och skolbarnsomsorgen till utbildningsnämnden* (Solving Bohlin & Strömberg) kring ansvar och organisation, stadsdirektörens uppdrag till direktören för utbildningsförvaltningen och beslut i Kommunstyrelsen har legat till grund för förändringsarbetet och genomförande av ny organisation.

Utredningen visade organisation, dimensionering och områden som behövde hanteras. Utgångspunkt för förändrings-/överföringsarbetet var ett genomförande med stor öppenhet och delaktighet, byggt på information och ett omfattande samarbete med förvaltningar, fackliga organisationer, rektorer och andra nyckel-

personer. Arbetet genomfördes i en särskild förändringsorganisation, bestående av en stadsövergripande styrgrupp, facklig grupp, sekretariat, projektgrupp samt operativa referensgrupper och arbetsgrupper.

En kommunikationsplan upprättades. Den innehöll bland annat övergripande mål, identifiering av målgrupper både internt och externt, övergripande budskap samt strategier för kommunikationsarbetet.

Ny avdelningsorganisation beslutades av utbildningsnämnden den 22 februari 2007. Beslut om detaljorganisation, dimensionering av och direktinplacering i den centrala administrationen i den nya utbildningsförvaltningen fattades av förvaltningschefen den 20 mars 2007 enligt delegation.

Bemanning av chefer och övriga befattningar skulle enligt tidplanen för bemanningsprocessen innebära att alla skulle få besked senast den 15 juni. Hela processen var klar i samverkan med de fackliga organisationerna den 15 maj. Ingen inom utbildningsförvaltningen var i slutskedet övertalig. Däremot hade ett tjugotal personer inom central förvaltning beviljats den särskilda avtalspensionen som staden erbjöd i samband med omstruktureringen.

En konsult fick i uppdrag att följa organisationsförändringen och säkerställa frågor om metodik och upplägg, sakområden som måste hanteras samt hur kommunikationen fungerat. Uppdraget resulterade i en rapport *Kvalitetssäkring av genomförandeprojekt vid utbildningsförvaltningen*. Sammanfattningsvis kan sägas att förändringsarbetets genomförande får ett bra betyg.

Projektorganisationen var, enligt rapporten, tydlig med väl avgränsade frågor och alla viktiga frågor hanterades. Prioriteringar gjordes och vissa frågor lämnades till den nya organisationen att hantera. Den tid som fanns till förfogande för omorganisationen var pressad men väl planerad och samarbetet med såväl stadsdelsförvaltningarna som stadsledningskontoret fungerade bra. Alla bidrog så att omorganisationen kunnat genomföras så smidigt som möjligt.

Förvaltningsledningens sätt att genomföra omorganisationen med stor öppenhet, delaktighet och tydlighet har uppskattats mycket. Informationen har fungerat mycket bra och har säkerställts genom både muntlig och skriftlig information. Både rektorer och fackliga företrädare är nöjda med den dialog som funnits under hela processen.

Några delar som inte fungerat helt var att förvaltningen inte riktigt förmått upprätthålla aktualiteten i informationen på överföringswebben senare delen av våren samt att kallelser till möten till del har skett med kort framförhållning. Till en del tillskrivs detta den korta tidsplanen för hela genomförandeprojektet.

2 Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

2.1 Det kommunala uppföljningsansvaret

Den 1 juli 2007 övertog utbildningsnämnden från stadsdelsnämnderna det kommunala uppföljningsansvaret för 16-19-åringar. Inom förvaltningen har ansvaret lagts på gymnasieavdelningen.

Samtliga ungdomar 16-19 år som inte studerar och som inte har ett gymnasiebetyg har kontaktats vid minst två tillfällen. I de fall ungdomar inte har svarat eller har tackat nej till studier har respektive stadsdelsförvaltning informerats.

Höstterminen 2007 kallades de ungdomar som inte var skolplacerade till enheten Gymnasieslussen. Gruppen var något större än året innan, bland annat beroende på att antalet sökbara utbildningar inom IV-programmets programinriktade platser, PRIV, minskat och att elevkullen var större.

652 ungdomar har under juli-december 2007 skrivits in, dvs. intervjuats och kartlagts inför skolplacering. Av 117 platser med kontinuerlig intagning har 68 procent hittills tagits i anspråk för målgruppen ungdomar inom det kommunala uppföljningsansvaret.

Uppdraget att skolplacera ungdomar som sökt men inte tagits in i gymnasieskolan, omplacera IV-elever (elever på individuellt program) som inte hamnat rätt samt initiera nya IV-grupper, ligger på Gymnasieslussen. Enheten har också ansvar för ansökan med särskilda skäl till IV, förslag till beslutsunderlag för intagning till IV och särskilda skäl samt inskrivning av nyanlända ungdomar 16-19 år.

2.2 Introduktion av nyanlända flyktingar och invandrare

Utbildningsförvaltningen har ett nära samarbete med stadsdelsnämnderna kring introduktionen av nyanlända flyktingar och invandrare och förvaltningen medverkar aktivt i de nätverk kring flyktingar som utvecklats i staden. De enskilda utbildningsanordnarna samverkar med flyktingsekreterare för att finna optimala lösningar för heldagssysselsättningar gällande nyanlända som ska studera sfi.

Införandet av drop-in-tider för test med tolk har gjorts i nära dialog med representanter för stadsdelsnämnderna.

Staden kommer att få ett statligt stimulansbidrag för de flyktingar som, inom ett år från det datum den enskilde fått sin kommunplacering, klarar betyget godkänd inom sin studieväg. Förberedelsearbete har gjorts för att hitta rutiner för samkörning av registren över flyktingar och sfi-studerande i detta syfte.

3 Valfriheten ska öka

Kommunfullmäktiges mål uppfylls, liksom av fullmäktige beslutade ska-krav. De pedagogiska verksamheterna erbjuds brukarna genom valfrietssystem.

3.1 Aktivitetsplan för upphandling och konkurrens

Arbetet med de upphandlingar som beslutades i nämndens aktivitetsplan fortskrider med ett antal avvikelser:

- Sfi-upphandling skulle enligt aktivitetsplanen påbörjas hösten 2008 men genomförs istället under våren 2008. Planerad avtalsstart är juli 2008.
- I beslutad upphandling av IT-utbildningar behöver enheternas behov analyseras ytterligare vilket kommer att genomföras i samband med beslutad genomlysning av medieteket vid uppdragsavdelningen. Därmed flyttas IT-upphandlingen fram och påbörjas hösten 2008.
- Upphandling av bemanningsföretag för vikarietäckning av skolsköterskor för grundskolor flyttas fram och påbörjas hösten 2008. Upphandlingen avses att genomföras i samband med upphandling av övriga beslutade yrkeskategorier inom elevhälsan.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner dessa förändringar i aktivitetsplanen.

I övrigt pågår arbetet med upphandling av vaktmästeri och reception vid central förvaltning samt bemanningstjänster för de pedagogiska verksamheterna i staden. Upphandlingen av bemanningstjänster samordnas med tolv stadsdelsnämnder där utbildningsförvaltningen är samordnande part. Förfrågningsunderlag kommer att föreläggas nämnden för beslut i mars.

3.2 Avknoppning – grundskola och gymnasieskola

Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att se över regelverket för avknoppning. I avvaktan på resultat av regeringens utredning beslutar utbildningsnämnden ej om konkreta avknoppningar. Avknoppningsprocesser som kan komma att medföra ansökningar till Skolverket pågår dock vid några skolor. Om ansökningar kommer in till Skolverket resulterar de i remisser som utbildningsnämnden enligt fastställda rutiner får ta ställning till och svara på.

3.3 Pengsystem inom sfi och den kommunala vuxenutbildningen

Utbildningsnämnden beslutade i april 2007 i ärendet ”Pengsystem inom kommunal vuxenutbildning och sfi i Stockholms stad – inriktningsbeslut” hur vuxenutbildning inklusive sfi ska bedrivas och av vilka, kommunala eller privata aktörer.

Utifrån detta beslut samt uppdraget i stadens budget där förvaltningen anmodas införa ett pengsystem för vuxenutbildningen och sfi, påbörjade förvaltningen under hösten 2007 upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling, LOU. Upphandlingen inom sfi sker i samverkan med Stadsledningskontoret genom dess organisation för jobbtorgen. Nya avtal gällande de båda skolformerna kommer att träda i kraft den 1 juli 2008 och avtalsperioden anpassas till införandet av fristående vuxenutbildning som troligtvis bli verklighet 2009 eller 2010 (U 2007:02).

3.4 Likvärdiga villkor

Utgångspunkter för de beslut som under våren 2007 fattades om organisation och dimensionering av utbildningsförvaltningen var de förväntade resultaten av att samla ansvaret för skolverksamheterna under utbildningsnämnden; t.ex. fria och självständiga skolor med stärkt ansvar, att en ökad del av resurserna ska gå direkt till den enskilda skolan och att likvärdiga villkor för kommunala och andra anordnare ska eftersträvas, så långt som regelverket medger. Vidare betonas vikten av effektivare resursanvändning och att överordnade organisatoriska nivåer inte får bli alltför omfattande.

Utgångspunkterna avspeglades i den avdelningsorganisation som beslutades, där avdelningen för enskilt driven/fristående verksamhet organisatoriskt befinner sig på samma nivå som de tre övriga driftsavdelningarna; för grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Det leder till goda förutsättningar för att erbjuda likvärdiga villkor mellan kommunal och enskilt driven och fristående verksamhet. Ambitionen i kontakter och samverkan med fristående skolor har utökats, liksom i att följa upp elevernas och skolornas prestationer.

Kvalitetsavdelningen hanterar frågor som ska vara fristående från driftsavdelningarna, främst för att säkerställa lika villkor för olika anordnare, likvärdighet i individbeslut och oberoende i förhållande till driften. Inom kvalitetsavdelningen återfinns stadens utbildningsinspektion som granskar såväl kommunala som enskilt drivna och fristående verksamheter.

3.5 Se över köreglerna för förskolan

Utbildningsnämnden har vid sammanträde i oktober beslutat om yttrande över en remiss från kommunstyrelsen angående intagnings- och kvargående regler för plats i stadens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Förslaget innebär också att en gemensam digital platskö skapas för alla som omfattas av barnomsorgsgarantin. Köreglerna och köhanteringssystemet föreslås gälla samtliga kommunala förskolor och familjedaghem. Enskilt drivna förskolor och familjedaghem föreslås ha möjlighet att frivilligt ansluta sig till systemet och därmed även till köreglerna.

4 Skola för kunskap

4.1 Skolans huvuduppgift ska vara att förmedla kunskap

De pedagogiska verksamheterna styrs av nationella mål i skollag, förordningar, läroplan och kursplaner. Stadens mål utgår från de nationella målen och återfinns i stadens budget och Skolplan för Stockholms stad.

Ett av de mål som Kommunfullmäktige fastställt för stadens skolverksamhet sammanfattar övriga mål för verksamhetsområdet - Skolans huvuduppgift ska vara att förmedla kunskap. Målen för verksamhetsområdet har i huvudsak uppfyllts, liksom de ska-krav som fullmäktige beslutat om. I bilagorna 10 och 11 redovisas en samlad, kortfattad, uppföljning av mål respektive ska-krav i fullmäktiges budget 2007.

4.2 Öka andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet till gymnasiet

4.2.1 Måluppfyllelse

I Stockholms stad finns 117 rektorsområden inom den kommunala grundskolan. Vid elevräkningen den 1 september 2007 gick ca 55 100 elever i Stockholms stads kommunala grundskolor. Knappt 4 800 elever gick förskoleklass, av vilka nästan 1 200 elever integrerade i de tidigare skolåren i grundskolan. I särskolan fanns 743 elever inskrivna. I skolbarnsomsorgen fanns 22 300 elever inskrivna.

I Stockholms stad fanns läsåret 2006/2007 särskoleelever i 70 av stadens kommunala grundskoleenheter (dvs i 45 procent av skolorna). Av dessa 70 har ca 50 skolor särskoleklasser och ca 20 skolor har elever om är mottagna i särskolan integrerade i grundskoleklasser. Av samtliga elever i grundskoleåldrarna är 1,2 procent mottagna i särskolan.

Andelen elever med behörighet till gymnasiet har minskat något, från 89,3 procent år 2006 till 87,6 procent år 2007 (Skolverkets siffror). De senaste åren har siffran pendlat mellan ca 88 och 89 procent. Andelen elever med behörighet till nationellt program i gymnasieskolan har det senaste året minskat till under riksgenomsnittet. Även det genomsnittliga meritvärdet i skolår 9 har sjunkit något, det är pojkarnas meritvärde som sjunkit. För 2007 var det genomsnittliga meritvärdet för Stockholms kommunala grundskolor 217,9 poäng jämfört med 218,8 poäng 2006. Emellertid ligger det genomsnittliga meritvärdet i staden över riksgenomsnittet, vilket är 207,3 poäng. Att andelen behöriga och meritvärden har sjunkit kan bero på att satsningarna inom likvärdig bedömning och betygssättning har gjort lärarna mer uppmärksamma på sina bedömningsgrunder. Under de senaste åren har invandringen och antalet flyktingar ökat vilket kan påverka andelen behöriga och meritvärdet.

Det är relativt många elever som i skolår 9 inte fått betyg i de praktiskt-estetiska ämnena.

Lägst antal elever klarar delprovet skriva och berätta i de nationella proven i ämnet svenska i skolår 5.

Skolverket har i sin inspektion noterat brister i såväl kännedom om elevernas resultat och orsakerna därtill som hur informationen används för att utveckla verksamheten.

4.2.2 Utveckling av grundskolorna

En flerårig lässatsning i skolår 1-3 har inletts. Samtliga 1-3-skolor arbetar med läsutvecklingsscheman. I Stockholm skolwebb - en kommunikationsplattform för grundskolan - har arbetet med en funktion för digital registrering av elevernas läsutveckling påbörjats.

Alla vårdnadshavare erbjuds skriftlig information om elevens kunskapsutveckling i skolår 1-7 och elevernas sociala utveckling i skolår 1-9.

Under hösten 2007 arbetade 420 pedagoger med något tema inom NTA (naturvetenskap och teknik för alla) och 364 pedagoger gick utbildning. Detta innebär att ca 10 000 elever har arbetat med NTA. Verksamheten ska fortsätta.

Utbildningsförvaltningen kommer i dialoger med rektorerna att ta fram arbetssätt för att höja andelen elever som når godkänd nivå i fler ämnen, i synnerhet de praktiskt-estetiska ämnena.

Ett entreprenöriellt förhållningssätt till lärande ska råda i Stockholms kommunala grundskolor i syfte att främja elevens självtillit, handlingskraft, samarbets- och kommunikationsförmåga.

Utbildningsförvaltningen avser att undersöka möjligheten att delta som pilotkommun i UR:s läxhjälsprojekt "URsmart". Förvaltningen har uttryckt intresse av att delta i det kommande projektet för att testa och vidareutveckla innehåll, design, information etc. URsmart är tänkt att vara ett nätbaserat lärostöd som kostnadsfritt ska erbjudas alla elever inom grundskola och gymnasium. Inledningsvis utvecklas URsmart för elever i år 6-9 i grundskolan med inriktning på ämnena svenska, engelska och matematik. En förstudie kring en webbplats med läxhjälp eller stöd för lärande för barn och ungdomar genomfördes under våren 2007.

Utbildningen i särskolan ska vara anpassad till elevernas förmåga och behov av utmaningar. En genomlysning av särskolan har inletts i syfte att kartlägga verk-

samheterna och se vilka stödbehov skolorna har efter utbildningsförvaltningens omorganisation. Arbetet med en kvalitetsutveckling inom särskolan har också inletts vilket bland annat innebär att kravnivåerna specificeras för att nå en mer likvärdig utbildning och nå en högre måluppfyllelse för elever mottagna särskolan i stadens kommunala grundskolor. För att få en kontinuitet i elevernas utbildning arbetar förvaltningen med att utveckla en helhetssyn i planeringen av elevernas skolgång bland annat vid övergång från tidigare till senare skolor.

Utbildningsförvaltningen har även inlett en genomlysning av fritidshemsverksamheten. Genomlysningen ska utmynna i en nulägesrapport. Rapporten ska lyfta fram goda exempel samt utmynna i förslag på hur grundskoleavdelningen i fortsättningen ska arbeta för att stödja utvecklingen i stadens fritidshem.

4.3 Öka andelen elever som lämnar gymnasieskolan med godkänt i alla ämnen (kurser)

4.3.1 Måluppfyllelse

År 2007 omfattade den kommunala gymnasieskolan i Stockholm 18 176 elever fördelade på 16 nationella program (Stockholm erbjuder inte industriprogrammet) och 29 gymnasieskolor. Drygt 62 procent av eleverna går på ett studieförberedande program, drygt 22 procent på yrkesförberedande och knappt 16 procent på det individuella programmet.

Verksamhetsåret 2007 omfattade den kommunala gymnasieskolan i Stockholms stad 374 elever. Flest elever går på ett individuellt program (yrkesträning eller verksamhetsträning), något färre elever går ett specialutformat program med koppling till hotell- och restaurangprogrammet och estetiska programmet.

Gymnasieskolan är kursutformad. Inom ämnet matematik finns t.ex. sju nationella kurser. Betyg ges på varje kurs. Varje program är uppbyggt av ett antal kurser. Kurserna i sin tur hör till ett ämne. Varje elev får en unik uppsättning kurser i sitt slutbetyg utifrån program och individuell studieplan. Eleverna erhåller betyg efter genomförd kurs.

Vårterminen 2007 fick 62 procent av eleverna betyget godkänt eller högre i alla kurser i sitt slutbetyg. Motsvarande siffra för vårterminen 2006 var 61 procent och för vårterminen 2005 60 procent.

En viss ökning av antalet elever med godkänt i alla kurser i sitt slutbetyg har alltså skett under de senaste åren. Till en del kan denna ökning hänföra sig till olika åtgärder såsom att undervisningen görs mer flexibel och individanpassad. Skolorna ägnar särskilt vid introduktionen av nya elever tid åt studieteknik, eget

ansvarstagande och rutiner för utvecklingssamtal. De har även arbetat aktivt med att tydliggöra skolans krav och förhållandet mellan kursmål och betygskriterier.

Betygsresultaten visar en uppåtgående trend. Andelen elever med slutbetyg stiger stadigt, även på de yrkesinriktade programmen. Målet på 80 procent har nåtts då 82 procent av avgångseleverna på yrkesprogrammen erhållit slutbetyg. Allt färre elever fullföljer dock utbildningen inom fyra år, enligt Skolverkets inspektion.

Skolverket noterar även brister i skolornas och stadens sätt att följa kunskapsutvecklingen, inte minst vad gäller icke specifika kunskapskvaliteter som analytisk förmåga och förmåga att överblicka större kunskapsfält. Att använda samtlig information om elevernas kunskapsutveckling på ett systematiskt vis bör kunna utvecklas. Skolverket konstaterar i sin inspektion att elevernas inflytande och ansvarstagande i undervisningen bör utvecklas och att elevernas kunskap om målen behöver öka. Se vidare avsnitt 4.10.

I skolornas kvalitetsredovisningar uppmärksammas elevernas bristande förkunskaper, studiemotivation och närvaro som viktiga skäl till att eleverna inte når slutbetyg och grundläggande behörighet till högskolan.

4.3.2 Utveckling av gymnasieskolorna

Ett utvecklingsarbete har påbörjats under hösten 2007. Ett strategiskt dokument har tagits fram som arbetsmaterial för fortsatt arbete tillsammans med rektorerna. I materialet lyfts behovet av en översyn av utbud och placering av program, inklusive individuella program och gymnasiesärskola. Utifrån ett helhetsperspektiv ska en plan för utveckling och lokaleffektiviseringar tas fram.

Utifrån skolinspektörernas rapport om självvärdering och analys av skolor i Stockholms stad 2006/2007 kan konstateras att skolor med ett mer utvecklat förändrings- och kvalitetsarbete har ett antal gemensamma kännetecken. Bland annat nämns vikten av ett kommunicerande och tydligt ledarskap, uppdragsmedvetenhet hos personalen, tydlig struktur, dokumentation och rutiner kring utvecklingsarbetet samt hög grad av delaktighet hos personal och elever. Allt detta är viktiga ingredienser för att skapa en skola som borgar för ett maximalt kunskapsinhämtande. Arbetet med detta fortgår på olika sätt inom stadens gymnasieskolor.

Ny lärlingsutbildning

Under året påbörjades utvecklingen av en lärlingsutbildning. Arbetet ska resultera i en ansökan om att få starta en försöksverksamhet. Denna ska utgöra ett alternativ inom ett nationellt program och ska till stora delar genomföras på en arbetsplats. Syftet är att en större grupp elever ska kunna få relevanta yrkeskunskaper.

Språk

Inom språkområdet har några skolor läs- och skrivstudios där eleverna har tillgång till specialpedagoger/speciallärare. Skolorna har även satsat på speciella läsprojekt och att skapa möjligheter för att biblioteken mer ska bli en integrerad del i undervisningen. Elever som inte har tillräckliga kunskaper i engelska kan få gå i mindre grupper där det även finns en nivågruppering.

Läs- och skrivutveckling.

I syfte att öka skolornas möjlighet att stimulera läs- och skrivsvaga elever, har satsningar gjorts på två gymnasieskolor. Workshops och seminarier, bl.a. om aktuell läsforskning, har genomförts för bibliotekarierna och personal och biblioteken har upprustats. Satsningen fortsätter för ytterligare skolor under 2008.

Bibliotekarierna upplever att biblioteket i dag är mer "vässat" än tidigare när det gäller innehåll/kvalitet och möjlighet att ge service till de elever som behöver alternativ till de "vanliga" böckerna. En skola som kom igång med satsningen tidigt under höstterminen kan redovisa en signifikant ökning av antalet utlånade böcker i skolbiblioteket.

Elevskrivbordet

Elevskrivbordet, som utvecklats för elever med stora funktionshinder, ger även en god hjälp för elever med läs- och skrivsvårigheter vilket skolorna uppmärksammat. Under hösten 2007 har personal från sju skolor fått utbildning i elevskrivbordet. I utbildningen, som fallit väl ut, har deltagarna blivit testade och certifierade i att själva kunna kartlägga/bedöma behovet av kompensatoriskt stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter. Resterande skolor utbildas under kommande år.

Matematik

I matematik har skolorna gjort speciella satsningar genom kompetensutvecklingsprojekt. Pedagogiken har också utvecklats och eleverna kan få extra stödundervisning.

Två matematikutvecklare har i sina lärartjänster arbetat med att stötta skolornas utveckling av matematikundervisningen. Bland annat har de ordnat två seminarier under höstterminen och cirka 100 lärare deltog vid varje tillfälle. Skolorna har deltagit i planeringen av matematikbiennalen som ska hållas i Stockholm år 2008.

Närvaro/frånvaro

Trots att insatser görs för att öka närvaron i skolan minskar den något varje år. Arbetet måste fortsätta och intensifieras. Bland annat behöver eleverna få insikt om att närvaron i skolan ökar möjligheterna för att nå goda studieresultat.

Skriftlig information om kunskapsutveckling och social utveckling

Skolorna ska ge eleverna en skriftlig information om kunskapsutveckling i förhållande till kursmål och betygskriterier. Bäst lyckas de skolor som utöver de skriftliga omdömena också ger en muntlig information från respektive ämneslärare då med tydlig koppling till betygskriterierna och i former som inte kan uppfattas som delbetyg. Fronter används för detta.

IT-pedagogik

Arbetet med PIM, ett kompetensutvecklingsverktyg med möjlighet till examination i fem steg framtaget av Myndigheten för skolutveckling, har fortsatt. Så gott som alla skolor har kommit igång och ca 1 000 lärare är registrerade.

Den gemensamma IT-plattformen Fronter har fortsatt att utvecklas. Bland annat har moduler om frånvaroregistrering tagits i bruk. Flertalet kommunala gymnasier använder idag Fronter.

4.4 Öka andelen godkända betyg inom vuxenutbildningen

4.4.1 Måluppfyllelse

Utbildning för vuxna omfattar studier på grundläggande- och gymnasial nivå, påbyggnadsutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, sfi samt särvux. Kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå bedrivs av elva externa och tre kommunala anordnare och sfi anordnas vid sex enheter, tre externa och tre kommunala. Även vid ett antal gymnasieskolor erbjuds vuxenutbildning.

Vuxenutbildningen kännetecknas av mångfald och flexibilitet, den enskilde studerande väljer själv anordnare, omfattning, studietakt och tidpunkt för sina studier och studiestarter kan ske kontinuerligt under året.

Resultat - grundläggande och gymnasial vuxenutbildning

I budget för 2007 förändrades målet, från 80 procent godkända betyg, till att andelen studerande som når godkända betyg inom vuxenutbildningen ska öka. Andelen studerande som nådde betyget Godkänt har ökat från 73 procent föregående år till 75 procent under innevarande år. Fortfarande är resultaten sämre inom den grundläggande utbildningen än inom den gymnasiala utbildningen, vilket kan förklaras av de förhållandevis goda resultaten inom yrkeskurserna inom gymnasiedelen.

Resultatet inom den grundläggande delen; 69 procent uppnådde under år 2007 godkänt resultat att jämföra med 64 procent under 2006. Resultaten är dock fortfarande svaga. Anordnarna är väl medvetna om situationen, och samstämt framförs vid dialogmötena mellan avdelningsledning och anordnare, att mål-

gruppen generellt har sämre förkunskaper jämfört med för bara några få år sedan. Totalt sattes 2 474 betyg inom den grundläggande vuxenutbildningen.

Resultaten inom den gymnasiala vuxenutbildningen; 75 procent klarade godkänd nivå, en ökning jämfört med föregående år då 73 procent uppnådde godkänd nivå. Vid uppdelning av resultatet på kärnämnen, allmänna ämnen och yrkeskurser blir andelen godkända 67 procent, 68 procent samt 81 procent.

Beträffande andelen studerande med godkända betyg är det betydligt högre andel inom yrkeskurserna än inom allmänna ämnen eller kärnämnen. Dessutom är det fler betyg satta inom yrkesämnena (ca 55 procent) som väger upp det genomsnittliga resultatet. Totalt utfärdades inom den gymnasiala nivån 39 017 betyg.

Resultat – sÄrvux

Målet ”andelen studerande som når betyg ska öka” är inte relevant inom sÄrvux, eftersom de studerandes individuella behov skiljer sig från behovet inom vuxenutbildningen i övrigt.

Alla studerande arbetar aktivt utifrån den gemensamt framtagna studieplanen. Studieplanen utvärderas fortlöpande under läsåret. Då diskuteras om målen uppnåtts, om förutsättningar för att förlänga studierna finns eller om den studerande ska göra uppehåll eller avsluta kursen. Därutöver förs fortlöpande en dialog med de studerande utifrån kursplanens mål, innehåll och arbetsformer.

Under året startade en ny yrkesutbildning inom *handel* med praktik för ca sju studerande. Utbildningen bedrivs i samarbete med Kista gymnasium.

Resultat – Kvalificerad yrkesutbildning, KY

Vid Frans Schartaus Handelsinstitut erbjuds KY-utbildningar inom tio olika områden och vid S:t Eriks gymnasium finns en inriktning. Alla KY-utbildningar bygger på ett mycket nära samarbete mellan näringslivet och utbildningsanordnaren. En tredjedel av utbildningen genomförs på en arbetsplats, lärande i arbete. Utbildningarnas längd varierar mellan ett och tre år. Sex månader efter sin examen har 97 procent av de studerande ett arbete eller arbetar som egen företagare. Motsvarande siffra för hela landet är 80 procent.

Resultat - Rekryteringsprogrammet

Inom ramen för rekryteringsprogrammet erbjuds deltagarna en teoretisk och praktisk grundutbildning inom det yrkesområde där samarbetande företag är verksamt. Under året har bl.a. en ny byggutbildning genomförts med resultatet att 50 procent fick en anställning efter kursens slut. Därutöver har kurser även genomförts inom service och lokalvård, lager och truck samt handel. Andelen som

erhållit arbete efter kurserna varierar mellan 53 och 100 procent. Rekryteringsprogrammet genomförde även förberedande yrkessvenska för ca 475 personer.

Resultat - sfi

Sfi- utbildningen utgörs av tre studievägar med två kurser inom varje studieväg. Studieväg 1, med kurs A och B, Studieväg 2 med kurs B och C samt Studieväg 3 med kurs C och D. Bedömningen av på vilken nivå en studerande skall starta sina studier utgår från en värdering av hans eller hennes kunskaper, förutsättningar och vad som i övrigt kan ha betydelse för möjligheterna att nå målen. Trots möjligheten att avsluta sfi-utbildningen efter respektive kurs eller studieväg är intentionen att alla studerande skall ges möjlighet att studera upp till och med kurs D som avslutas med ett nationellt prov.

1 300 studerande avslutade kurs D och av dessa klarade 84 procent kursen och fick betyg. Det är en ökning jämfört med 2006 då motsvarande resultat var 82 procent. Även på kurs C inom studieväg 3 har måluppfyllelsen ökat under året till 84 procent vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2006.

Trots att resultaten för de lägre kurserna inom sfi – kurs A, kurs B och kurs C – är sämre än för kurs D har en förbättring skett jämfört med 2006, nämligen från 53 till 55, från 66 till 71 respektive från 65 till 72 procent.

Det kan finnas flera skäl till de förbättrade resultaten; extra förstärkningsresurser satsades under året till alla anordnare i syfte att stärka läs- och skrivundervisningen inom de lägre studievägarna. En riktad kompetenshöjande utbildning för lärare som arbetar med målgruppen genomfördes också i samverkan med Nationellt centrum för sfi och svenska som andra språk.

Utbildningsanordnarna har även fått större möjligheter att påverka antalet timmar för de studerande vilket innebär att de studerande kunnat få en mera anpassad studietid. Därutöver har en större andel av de studerande en relativt god utbildningsbakgrund.

Intressanta och nya angreppssätt som kan bidra till en ökad måluppfyllelse finns det också goda exempel på. Bland annat har modersmålsstöd används i syfte att stödja undervisningen bland lågutbildade grupper. Likaså är yrkesinriktad sfi, som en del av den ordinarie undervisningen, ett motivationshöjande inslag. Beträffande närvaro kan en anordnare konstatera att det finns ett påtagligt samband mellan närvaro och lyckat studieresultat vilket de tydliggör för sina studerande. Men exempel finns också på att närvarofaktorn tas bort och studerande ges ansvar att bedriva självstudier utanför skolan kan lusten till studier öka.

Utvärdering – nya arbetssätt inom sfi

Under 2005 genomfördes förändringar av undervisningsformerna inom sfi. I budget 2006 fick utbildningsnämnden i uppdrag att följa upp förändringen. Nytt var att undervisningen delades upp i lärarledda lektioner och självständiga studier under handledning, nyanlända studerande skiljdes från dem som varit länge i landet och/eller deltagit i sfi-undervisning tidigare, moduler i yrkessvenska infördes samt att anordnare inte behövde ha undervisning på alla stadier.

Utrednings- och statistikkontoret (USK) genomförde uppföljningen i samarbete med Centrum för tvåspråkighetsforskning, Stockholms universitet. Uppföljningen bestod av en enkätundersökning omfattande alla aktuella lärare inom sfi, intervjuer med samtliga skolledningar samt intervjuer med ett mindre antal studerande.

Erfarenheterna från denna utvärdering har beaktats för den upphandling som nu genomförs. Förvaltningen kommer i kvalitetsdialogen med blivande anordnare arbeta för att studieresultaten förbättras.

4.4.2 Utveckling av vuxenutbildningen

Kvalitetsredovisningarna ger en mångfacetterad bild av stadens vuxenutbildning. Ett område som flertalet anordnare återkommer till i sina redovisningar är behovet av att utveckla kunskaper i likvärdig bedömning och betygssättning. Anordnarna ser även ett fortsatt stort behov av kompetensutveckling av sin personal. Skräddarsydda metoder efterlyses för lågutbildade och andra med särskilda behov.

Många av anordnarna vill utveckla introduktion till studierna, vägledning och kurser i studieteknik. I den utredning som förelades utbildningsnämnden den 16 mars 2007 "Betygsutveckling och avbrott i komvux" föreslår utredarna att staden inför en introduktionskurs om det svenska skolsystemet på c-nivå inom sfi samt på grundläggande nivå. Detta för att studerande, som har erfarenhet av ett annat skolsystem än det svenska, ska förstå hur det svenska skolsystemet är uppbyggt. Många påbörjar studier och har svårt att sätta sig in i hur det är att studera och att mycket tid utöver lektionstid som måste avsättas för att nå resultat.

4.5 Mobbning och likabehandling

En tämligen låg andel av eleverna i grundskolan är nöjda med hur skolorna hanterar mobbning. I tidigare enkäter (Skolverkets nationella skolundersökning 2006) framgår det att det i synnerhet är flickor som har ett lägre förtroende för den egna skolans sätt att motverka mobbning än vad pojkar har. Stadens skolinpektörer ser det som ett uttryck för skolornas ovana och till viss del oförmåga att arbeta med flickors utsatthet vid kränkningar och mobbning.

Flera grund- och gymnasieskolor fick vid Skolverkets inspektion kritik för att de inte hade likabehandlingsplaner eller att de inte hade varit tillräckligt processade inom skolan. Se avsnitt 4.10.

Den regelbundet återkommande Gymnasieundersökningen visar att elevernas upplevelse av trygghet har ökat under den åttaårsperiod undersökningen pågått.

4.6 Policy mot mobbning/plan med sanktionsmöjligheter för lärare och skolledare

Uppdraget att ta fram en stadsövergripande policy mot mobbning och en plan för hur lärare och skolledare kan komma tillrätta med elever som kränker andra elever har genomförts under 2007 och ärendet kommer att tas upp i utbildningsnämnden i januari 2008.

I syfte att få en helhet kring dessa frågor har utbildningsförvaltningen tagit fram ett samlat dokument *Riktlinjer för arbetet med trygghet och studiero i Stockholms skolor*. Riktlinjerna konkretiserar ansvar och befogenheter på olika nivåer samt är tänkta att vara ett stöd i skolornas arbete när olika situationer uppstår och för de planer och rutiner skolorna ska ha. Utgångspunkt är skolans värdegrund, som den uttrycks i läroplanerna. De olika delarna som ingår är diskriminering, mobbning och annan kränkande behandling, ordningsregler, möjliga disciplinära åtgärder, arbetsmiljö och säkerhet, rektors möjlighet till stöd och samverkan samt anmälan till socialnämnd och polis.

Utbildningsförvaltningen planerar under våren 2008 att ta fram ett stödmaterial för att ytterligare stödja skolorna genom att på webben samla material som redan finns, lyfta fram goda exempel från skolor samt fördjupa vissa delar som finns med i riktlinjerna. Kompetensutveckling kan också bli aktuellt bland annat i samarbete med Myndigheten för skolutveckling och deras uppdrag kring mobbning och kränkande behandling.

4.7 Kvalitetsarbete - grundskola, gymnasieskola och utbildning för vuxna

Sveriges kommuner ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna. För skolformerna grundskola (inklusive obligatorisk särskola), gymnasieskola (inklusive gymnasiesärskola) och vuxenutbildning (komvux, sfö och sörvux) har vardera upprättats en kvalitetsredovisning för perioden motsvarande läsåret 2006/2007. Redovisningarna avser verksamheten i stadens egen regi och behandlades i utbildningsnämnden den 29 november 2007. Alla tre godkändes. Analys och förslag till åtgärder grundar sig främst på olika inspektionsrapporter och skolundersökningen/brukarundersökningar. För skolformerna

fastställdes ett antal utvecklingsområden, varav ett var gemensamt – att kompetensutveckla enheter och administration i analys och kvalitetsarbete. Områdena har arbetats in i nämndens verksamhetsplan för 2008 och kommer att följas upp i 2008 års kvalitetsredovisningar och i nämndens verksamhetsberättelse för 2008.

Varje stadsdelsnämnd upprättar en kvalitetsredovisning för förskolan. Dessa sammanställs av utbildningsförvaltningen och ligger sedan tillsammans med ovan nämnda kvalitetsredovisningar till grund för stadens kvalitetsredovisning som ska vara upprättad den 1 maj och därefter beslutas av kommunfullmäktige.

Kvalitetsredovisningen syftar till att främja det interna kvalitetsarbetet och därmed måloppfyllelsen inom verksamheten. Kvalitetsredovisningen har karaktären av en utvärdering av den egna verksamheten under föregående läsår och är därmed ett av enheternas viktigaste dokument. Kvalitetsredovisningen utgör ett naturligt underlag för dialog mellan förvaltning/beställare och den lokala anordnaren/utföraren. Den utgör även ett viktigt underlag för strategiska beslut samt ska fänga upp utvecklingsområden på olika nivåer i staden.

I flera år har det i kvalitetsredovisningar som staden upprättat uppmärksammats att det finns brister i analysdelarna i både skolornas kvalitetsredovisningar och de redovisningar som upprättats på förvaltningsnivå. I Skolverkets inspektion av kommunens skolor lyftes också brister i analysen.

4.8 Identifierade utvecklingsområden för läsåret 2007/2008

Som ett gemensamt utvecklingsområde för alla skolformer finns behovet av stöd i analysarbete för såväl skolans ledningspersonal som personal inom förvaltningens verksamhetsavdelningar. Nedan anges övriga identifierade utvecklingsområden.

Grundskola

- Förbättra elevernas skolresultat och öka andelen elever som får betyg i alla ämnen.
- Fortsätt utvecklingsarbete inom informations- och kommunikationsteknik, likvärdig bedömning och betygssättning, läsutveckling, matematik och naturvetenskap och teknik för alla (NTA).
- Förbättra elevernas psykosociala arbetsmiljö.
- Utveckla arbetet med kvalitetsarbetet inklusive kvalitetsredovisning.

Gymnasieskola

- Fortsatt utvecklingsarbete inom matematik, språkutveckling, läsförståelse
- Ökad samverkan i och mellan skolor kring likvärdighet och bedömning, ämnesdidaktik, utvecklingssamtal och mentorskap,
- Utveckling av elevers inflytande och delaktighet i skolans inre arbete och i det egna lärandet

- Fortsatt implementering av plattformen Fronter för ökad individualisering, bättre resultatåterkoppling, elevutvärderingar, frånvarokontroll, föräldrasamverkan

Vuxenutbildning

- Seminarier om likabehandling ska anordnas för samtliga utbildningsanordnare.
- Verka för att anordnare med kursutbud inom sfi, på c-nivå, och inom den grundläggande vuxenutbildningen erbjuder introduktionskurser om det svenska skolsystemet.
- Utbildningsförvaltningen ska intensifiera uppföljningen av all vuxenutbildning samt i övrigt följa upp brister och förbättringsområden enligt Skolverkets inspektion.

4.9 Elevhälsorapport

I samband med den årliga kvalitetsredovisningen lämnar utbildningsförvaltningen en elevhälsorapport som ställs samman av förvaltningens uppdragsavdelning - skolhälsan, skolstöd och psykologenheten. Elevhälsorapporten redogör för elevers hälsa med fokus på elever i behov av särskilt stöd.

I årets rapport redovisar elevhälsoteamen hur skolorna arbetar med elever i behov av särskilt stöd. De områden som undersöks är tidig upptäckt av elever som har behov av särskilt stöd, allsidig kartläggning, upprättande av åtgärdsprogram och samverkan med verksamheter utanför skolan. Strategier för att utveckla elevhälsans arbete beskrivs också i rapporten. Rapporten avslutas med förslag till utvecklingsområden vad avser skolornas elevhälsoarbete. Utvecklingsområdena är

- rektors ledning av elevhälsoteamet
- klasslärares och mentorns roll för elever i behov av särskilt stöd
- dokumentation av insatser till elever i behov av särskilt stöd
- effekter av insatser till elever i behov av särskilt stöd
- kvalitetsarbete inom elevhälsoteamet.

4.10 Skolverkets inspektion

Skolverket genomförde 2006/2007 inspektion i Stockholms kommun av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning samt vuxnas lärande, med besök i kommunens skolor och andra verksamheter.

Skolverkets beslut i juni 2007 redovisade brister på kommunnivå och brister på skol- och verksamhetsnivå som kommunen snarast måste åtgärda samt områden där kommunen bör initiera ett utvecklingsarbete och vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra kvaliteten. I november redovisades till Skolverket vilka åtgärder som vidtagits mot allvarliga brister, brister på kommunnivå samt brister på skol- och verksamhetsnivå.

I Skolverkets inspektion av kommunens skolor lyftes återigen brister i analysen. Kommunen förmår i liten utsträckning se till att de kunskaper och erfarenheter som erhålls genom uppföljningar och utvärderingar ger avtryck i verksamheten. Om kvalitetsarbetet ska leda till ökad måluppfyllelse, krävs att det utvecklas till en bärande del i verksamhetens styrning och genomförande.

Skolverket riktade kritik mot skolor i alla skolformer för att de saknade lika-behandlingsplaner eller att skolorna inte i flertalet verksamheter uppfyller lagens krav. Ett målinriktat arbete bedrivs inte i alla verksamheter för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Utbildningsförvaltningen har under hösten i dialog med skolledare tydliggjort vad lagen kräver när det gäller likabehandlingsplaner och förebyggande arbete för att förhindra trakasserier och kränkande behandling. Samtliga skolor har uppfattat kritiken på området och har åtgärdat eller håller på att åtgärda brister kring likabehandlingsplaner. Arbetet kommer att vara avslutat senast under 2008. Under februari genomförs ett seminarium med syfte att öka kunskapen om likabehandlingsplanen och vad lagen kräver när det gäller att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Utbildningsförvaltningen kommer även fortsättningsvis att ge stöd till skolor och verksamheter samt följa upp arbetet med likabehandlingsplaner. Utbildningen genomförs i samarbete med Jämställdhetsombudsmannen.

Under 2007 har tagits fram en stadsövergripande policy mot mobbning och en plan för hur lärare och skolledare kan komma tillrätta med elever som kränker andra elever. Se avsnitt 4.6.

Grundskola

Skolverket kritiserade kommunen för att inte göra någon systematisk uppföljning av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i skolår 5 i samtliga ämnen. För att åtgärda bristerna genomförs bl.a. följande

- Skriftlig information om elevers kunskapsutveckling i alla ämnen och social utveckling införs från skolår 1. Ett stödmaterial för skolornas arbete med att utforma skriftlig information har tagits fram inom utbildningsförvaltningen. Alla kommunala och fristående skolor ska tillämpa stödmaterialet från höstterminen 2007. Av stödmaterialet framgår att skolorna ska redovisa en bedömning om eleven beräknas nå målen i år 5 respektive år 9 i alla ämnen. I avvaktan på ny förordning tillämpas gällande lagstiftning avseende utformning av skriftlig information och föräldrars samtycke.
- Elevernas läsutveckling ska följas upp med läsutvecklingsschema från förskoleklass till skolår 6. Resultatet från läsutvecklingsuppföljningen ska redovisas i samband med utvecklingssamtal och i den skriftliga informationen för varje elev.

- Ett sammanhållet webbaserat system för presentation av uppföljningsinformation ska utvecklas. Systemet ska underlätta och samordna insamling av information om förutsättningar, resurser och resultat och kunna visas för såväl skola som staden som helhet. Särskilt fokus läggs på resultatinformation, t.ex. i form av resultat för uppföljning av läsutvecklingen från enheterna. Avsikten är att skolorna och verksamheterna ska kunna lägga ökad kraft och fokus på resultatanalys och kompetensutveckling av den egna verksamheten. Utbildning och stöd i lokal användning av det webbaserade resultatinformationssystemet ska erbjudas skolorna.

I början av hösten har utbildningsförvaltningen genomfört pedagogisk revision med samtliga grundskolerektorer. Vid dessa samtalstillfällen har de enskilda skolorna – utifrån individuellt identifierade brister och förbättringsområden på respektive skola och inom skolbarnsomsorgen – haft möjlighet att diskutera utvecklingsinsatser i samråd med förvaltningen. Uppföljning av skolornas bristområden kommer att ske vid medarbetarsamtal samt pedagogisk revision.

En viktig del av skolutvecklingsarbetet i staden är även uppbyggnaden av nätverk på skolledarnivå som nu genomförs inom grundskolan och samordnas av utbildningsförvaltningen. Nätverken ska gemensamt behandla olika områden i seminarieform. Två planerade utvecklingsområden rör systematisk kunskapsuppföljning och kvalitetsarbete/kvalitetsredovisning.

Gymnasieskola

Inom gymnasieskolan har seminarier anordnats under hösten 2007 kring områden där gymnasieskolorna fått flest anmärkningar. Förutom kritiken med anledning av brister avseende likabehandlingsplaner berörs nedanstående områden

- Innehåll i lokala kurser täcks in av nationella kurser. Utbildningsförvaltningen har anordnat ett möte där Skolverkets representanter har träffat ett antal rektorer och tjänstemän inom gymnasieavdelningen för att klargöra grunderna för kritiken mot de lokala kurserna. Mötet resulterade i beslut om att den lokala kursen Livskunskap kommer att tas bort från samtliga gymnasieskolor från och med höstterminen 2008. Förvaltningen kommer dessutom att göra en översyn av de lokala kurser som används i gymnasieskolan. De kurser som inte uppfyller gymnasieförordningens krav kommer inte att finnas med i stadens kursutbud från och med höstterminen 2009.
- Bristerna i rektors deltagande i elevvårdskonferens har tagits upp och olika lösningar har diskuterats med skolledarna inom gymnasieskolan. Lagstiftningen kring dessa områden kommer även att behandlas inom ramen för utbildningsförvaltningens chefsutvecklingsprogram. Skolorna har valt olika lösningar och åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Utbildning för vuxna

Skolverkets inspektion resulterade i en samlad rapport gällande all vuxenutbildning där brister och förbättringsområden framgick, dock var rapporten inte specificerad per anordnare eller skolform.

Den sammanfattande bedömningen från Skolverket var att vuxenutbildningen präglas av storskalighet, variation och mångfald och verksamheten bedöms till största delen vara god. Vidare bedömdes att det fanns en god tillgång till vuxenutbildning. Men resultaten är av varierande kvalitet och måluppfyllelsen behöver förbättras inom samtliga skolformer.

Följande brister framkom, förutom kritiken avseende likabehandlingsplaner. Individuella studieplaner upprättas inte till alla studerande, alla studerande får inte det stöd de behöver, betygssättningen följer inte gällande bestämmelser på alla enheter samt lärare saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva hos två anordnare. Vidare erbjuds inte hem- och konsumentkunskap inom den grundläggande delen och innehållet i lokala kurser strider mot förordningen.

Förvaltningen har efter Skolverkets rapport i dialog med varje anordnare identifierat de påtalades bristerna som gäller berörd anordnare samt följt upp detta i samband med den årliga pedagogiska revisionen, vilken är en del av kvalitetssäkeringen inom vuxenutbildningen. Det är förvaltningens avsikt att strama upp tillsynen av verksamheten hos samtliga vuxenutbildningsanordnare för att säkerställa att staden får den kvalitet på verksamhet som staden betalar för. I samband med den nya upphandling inom vuxenutbildning som nu sker kommer kraven på kvalitet och resultat att öka.

4.1.1 Strategiskt stöd till utvecklingsinsatser

Arbetet med utformning av en stödstruktur för skolutveckling har inletts under året och kommer att fortsätta under 2008. Stödstrukturens inriktning är att erbjuda stöd för lärares reflektion över sitt arbete, kompetensutveckling, stöd för sitt utvecklingsarbete samt lyfta fram behov av utvecklingsinsatser som skolan inte har möjlighet att genomföra på egen hand.

Det sker bl.a. genom att underlätta för lärare att bilda nätverk utifrån lärares egna önskemål, möjlighet till kompetensväxling mellan lärare, inspirationsplatser för dialog (studiebesök) och pedagogkonsulter för analys- och utvecklingsarbete, skapa mötesplatser för dialog mellan lärare och forskare och möjligheter för lärare att ta del av forskningsresultat samt ge möjlighet att ta del av erfarenheter från arbetet som är av utvecklingskaraktär – kunskapsbank.

4.12 Ny skolplan och ny förskoleplan för Stockholm

Arbetet med ny skolplan är påbörjat och ett ärende tas upp i utbildningsnämnden i februari 2008. Arbetet med förskoleplan kommer att genomföras under första halvåret 2008.

4.13 IT-strategi

Arbetet med utformning av en ny IT-strategi för utbildningsnämnden har inletts under året och kommer att fortsätta under 2008. Fokus är att öka IT-användningen i den pedagogiska och administrativa verksamheten i skolan men med en högre kostnadseffektivitet.

5 En trygg och snygg stad

5.1 Medarbetarna

Utbildningsnämnden har uppfyllt de ska-krav som fullmäktige beslutat om. I bilagorna 10 och 11 redovisas en samlad, kortfattad, uppföljning av mål respektive ska-krav i fullmäktiges budget 2007.

5.1.1 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom förvaltningen har minskat under året, se bilaga 2.9. Omorganisationen per den 1 juli gör att sjukfrånvarojämförelserna med tidigare perioder är komplicerad.

Den främsta orsaken till den minskade sjukfrånvaron är försäkringskassans hårdare tolkning av sjukpenningbestämmelserna. Försäkringskassan ifrågasätter i högre grad arbetsförmågan för både hel- och deltidssjukskrivna. Den stadsövergripande rehabiliteringsprocessen har varit ett bra stöd för cheferna och satt fokus på det lokala rehabiliteringsarbetet.

5.1.2 Diskriminering

Under 2007 har inte något diskrimineringsärende varit aktuellt.

5.1.3 Övertalighet

Utbildningsnämnden har i förhållande till antalet anställda få preciserat övertaliga, se bilaga 2.8. Det beror på att det i samband med terminsskiftet finns vakanser att tillgå, men även på att frivilliga lösningar i form av pensioner och andra avgångslösningar erbjuds.

För preciserat övertaliga har förvaltningen under året haft lönekostnader för 7 personer, varav 6 personer från grundskolan och 1 person från gymnasieskolan. Detta till en kostnad av totalt 700 tkr för lönekostnader inklusive personalomkostnadspålägg. Av dessa kostnader har utbildningsnämnden fått kompensation av centrala medel med 350 tkr inklusive personalomkostnadspålägg i samband med neddragning av administrativ personal inom förvaltningen.

5.1.4 Jämställdhets- och mångfaldsplan

I samband med den nya organisationen ersattes nätverket för jämställdhet och mångfald av FORUM för jämställdhet, mångfald och likabehandling. FORUM är tänkt att vara en plattform för kompetensutveckling, kunskaps- och erfarenhetsutbyte och inspiration inom utbildningsförvaltningen. Andra genomförda aktiviteter och uppföljning av jämställdhets- och mångfaldsplanen redovisas i bilaga 9.

5.1.5 Förändringar i personalvolym

Antalet anställda var vid årets början 4 181 och vid årets slut 15 128. Ökningen av antalet anställda beror på att grundskolan och skolbarnsomsorgen per den 1 juli överfördes till utbildningsnämnden från stadsdelsnämnderna.

De största förändringarna i personalsammansättningen under 2007 gäller kommunals avtalsområde (barnskötare, elevassistenter, skolmåltidspersonal m.fl.) där andelen anställda ökat från 10 till 21 procent av totala antalet anställda och inom gruppen förskollärare som ökat från 3 till 11 procent. Gruppen administrativ personal har minskat från 14 till 7 procent.

Specialbestämmelse	Antal 1/1	% av totalen	Antal 31/12	% av totalen
Yrkesarbetare	0	0 %	2	0 %
Kommunalarbetare	421	10 %	3 240	21 %
Förvaltningschefer	1	0 %	1	0 %
Tekniskt arbete	13	0 %	19	0 %
Administrativt arbete	566	14 %	1 020	7 %
Socialt arbete	227	5 %	494	3 %
Fritid/kultur och skolledare	310	7 %	743	5 %
Förskollärare m fl	136	3 %	1 710	11 %
Lärare i kommunal musikskola	0	0 %	2	0 %
Lärare i allmänna skolväsendet	2 439	58 %	7 819	52 %
Lärare på CF-avtalet	0	0 %	8	0 %
Lärare SFI	68	2 %	70	0 %
Summa anställda	4 181		15 128	

Ytterligare personalstatistik presenteras i den fristående bilagan Statistiska serier.

5.1.6 Personallönekostnader

Löneöversynen för samtliga förbund utom OFR (SKTF, Akademikerförbundet SSR och Ledarna) genomfördes under våren 2007, vilket innebar att löneöversynen avseende grundskolans personal hanterades av stadsdelsförvaltningarna. Det avtal som under våren 2007 träffades mellan de centrala parterna avseende medlemmar i OFR innebar att löneöversynen för personal organiserade i dessa förbund genomfördes först under senare delen av hösten 2007. Ansvar för denna löneöversyn åvilade i sin helhet utbildningsförvaltningen.

Även Kommunal fick under våren 2007 ett nytt löneavtal i vilket reglerades att ingen nivåhöjning av lönerna skedde för 2007. Dock betalades ett engångsbelopp ut med 1 800 kr i juni och 3 600 kr i december. Det förstnämnda beloppet utbetalades från stadsdelsförvaltningarna avseende grundskolans personal.

Löneökningarna för löneöversynen 2007 har inneburit en ökad lönekostnad med c:a 140 mnkr på helår, exklusive kostnaderna för de två engångsbeloppen för Kommunals avtalsområde. I beräkningen har ingen hänsyn tagits till sysselsätt-

ningsgrad och eventuell uppehållslönefaktor. Helårseffekt märks först 2008 eftersom förvaltningens nya organisation gäller fr.o.m. den 1 juli 2007.

5.1.7 Lärarkretsens status och attraktionskraft ska höjas.

Förvaltningen har under hösten, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i budget för 2007, påbörjat ett arbete med att skapa förutsättningar och dra upp riktlinjer för att utforma så kallade karriärtjänster för lärare. Det är viktigt att förvaltningen uppfattas som en god och attraktiv arbetsgivare genom sin lönepolitik och genom att erbjuda olika former av kompetensutveckling för lärare.

Under hösten 2007 anställdes en projektledare till Lärarlyftet. Till projektet ska knytas ett antal expertlärare för att vara med i förvaltningens analysarbete och leda utvecklingsgrupper med pedagoger inom ämnesområdena matematik, naturvetenskap och språkutveckling.

En utbildning om förbättringsarbete har genomförts.

Genom implementering av dokumentet Riktlinjer för arbetet med trygghet och studiero i Stockholms skolor skapas en bättre arbetsmiljö inte minst för lärare.

5.1.8 Behöriga - obehöriga lärare

Antal anställda lärare per den 31 december 2007 var 7 897, varav 400 var obehöriga, vilket motsvarar ca 5 procent. Fördelningen mellan grund-, gymnasie- och vuxenutbildning redovisas i tabellen nedan som avser 7 831 lärare, varav 397 obehöriga. 66 lärare - varav 3 obehöriga – sysselsatta inom administration, arbetsmarknadsåtgärder, skolbarnomsorg samt uppdragsutbildning redovisas inte.

Skolform	Antal lärare	Varav obehöriga	Procentuell andel obehöriga
Grundskola (inkl särskola)	5948	257	4,3
Gymnasieskola (inkl särskola)	1633	125	7,6
Vuxenutbildning (inkl sårvox och sfi)	250	15	6,0
Summa	7831	397	

Den enskilt största gruppen obehöriga lärare inom grundskolan är modersmåls-lärare, vilka motsvarar 20 procent av andelen obehöriga lärare. Av det totala antalet modersmåls-lärare är ca 13 procent obehöriga.

Det finns inom gymnasieskolan svårigheter att finna lärare inom de yrkestekniska områdena med adekvat pedagogisk utbildning. Inom staden ges anställda lärare utan behörighet möjlighet att genomgå den så kallade SÅL-utbildningen (särskild lärarutbildning).

Inom vuxenutbildningen återfinns merparten av de obehöriga lärarna inom sfi-undervisningen, vilket motsvarar 67 procent av antalet obehöriga lärare. Av det

totala antalet sfi-lärare utgör de obehöriga lärarna knappt 14 procent. Där lärarna har lägre behörighet uttrycks vikten av att istället ha kompetenser utöver de pedagogiska i sin organisation. Aktuell yrkeskunskap och högre trovärdighet kan då uppnås i t.ex. den yrkesinriktade delen inom sfi. Detta är således ett aktivt ställningstagande.

5.1.9 Lärarlyftet

Vid vårterminsslutet fick staden besked om förutsättningarna för Lärarlyftets fortbildningsinsatser med start höstterminen 2007. Förvaltningen informerade omgående rektorerna i grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Hösten 2007 har cirka 55 lärare deltagit vilket inneburit att staden utnyttjat cirka 25 procent av statsbidraget. Mot bakgrund av den korta förberedelse tiden är förvaltningens bedömning att staden för höstterminen väl tagit tillvara den möjlighet som lärarlyftets fortbildningsinsatser gav.

Lärare och skolledare har kontinuerligt informerats om fortbildningsinsatserna för år 2008. Rektorernas intresse för att delta i lärarlyftet är väsentligt större än den ram som staden erhållit. Utifrån rektorers önskemål har respektive skola erhållit en ram för år 2008. Rektor avgör sedan vilka lärare från skolan som ska delta. Förvaltningens bedömning är att det finns ett stort intresse hos rektorerna för att använda den form av kompetensutveckling som lärarlyftet erbjuder som ett redskap för att öka skolans måluppfyllelse.

5.1.10 Fler speciallärare ska anställas

Befattning	Grundskolan 2007-12-31	Särskolan 2007-12-31
Lärare specped	379	48
Specialpedagog	50	14
Specialpedagog med ferier	61	15

Förutom dessa finns framförallt inom särskolan också andra befattningar där personalen även har specialpedagogisk utbildning. Utbildningsförvaltningen saknar ännu underlag för att göra en jämförelse med tidigare år.

5.1.11 Rekrytering och utveckling av chefer

Chefsprogrammet är en del i utbildningsförvaltningens strategiska arbete med att utveckla verksamheterna. Till chefsbefattningar rekryteras personer som motsvarar den syn på chefsuppdraget som utbildningsnämnden redovisar i sina styrdokument.

Under våren rekryterades 3 gymnasiektorer, 6 biträdande rektorer, 7 avdelningschefer och 4 biträdande avdelningschefer. Under hösten har 7 grundskolektorer, 6 gymnasiektorer, 2 avdelningschefer, 1 biträdande avdelningschef och 2 enhetschefer rekryterats. Ansvar för att anställa biträdande rektorer har från den 1 juli övergått till respektive enhet.

Chefsprogrammet har arrangerat och genomfört två gruppledarutbildningar för arbetslagsledare. Utbildningen har omfattat sex arbetsdagar med ca tjugofem deltagare per utbildning. Utbildningens innehåll har koncentrerats till skolans organisation och dess ledarskap. Dessutom har genomförts en rekryteringsutbildning för blivande chefer, omfattande fyra dagar och fyra till sex auskultationsdagar.

Chefsutveckling

Chefsutvecklingsinsatserna ska leda till ökad kunskap om verksamhetsutveckling och om olika chefsuppdagsfrågor och ge ökad professionalism i chefsrollen.

Under året har chefsintroduktionsprogrammet Basutbildningen genomförts en gång. Basutbildningen innehåller följande moment: organisation, chefsuppdraget, ekonomi- och kvalitetsstyrning, delegation, sekretess och arkivering, arbetsrätt, rehabilitering, arbetsmiljö, lönebildning, utvecklingssamtal och elevhälsa.

Majoriteten av skolledarna inom gymnasieskola och vuxenutbildning samt förvaltningens avdelnings- och enhetschefer är femårsförordnade. Dessa har följts upp med Faraxmetoden. Ca 20 chefer har följts upp under året. Resultaten av uppföljningen ska leda till olika chefsutvecklingsinsatser, generella och individuella.

Under året har elva skolledare börjat i den statliga rektorsutbildningen. Samtliga skolledare har erbjudits att delta i ett chefsnätverk för skolledare och näringslivschefer. Ca tjugo skolledare har deltagit. Vidare har projektet Next: China utvecklats sitt samarbete med kinesiska skolor, kinabaserade företag och universitet.

Ett antal ledningsgrupper har genomgått förvaltningens ledningsgruppsutbildning. Utbildningen har skett i samarbete med olika upphandlade konsulter.

Av alla chefer som har erbjudits tio timmar handledning/mentor per år, har ca fyrtio deltagit. Handledaren/mentorn är internt eller externt tillhandahållen.

Nio gymnasieskolor fortsätter samarbetet med PBS skolnätverk (PBS – problem-baserad skolutveckling) under ledning av forskaren Hans-Åke Scherp från Karlstads universitet.

Därutöver har chefer deltagit respektive medverkat i förvaltningens interna chefskonferenser och chefsseminarier vars innehåll har fokuserat på Global Citizenship-projektet. Chefsseminarierna har letts av svenska och utländska forskare inom organisations- och ledarforskningsutbildning. Gymnasierektorererna deltog i forskarkonferensen Thinking som arrangerades i Norrköping i juni.

5.1.12 Kompetensutveckling för medarbetare, exklusive chefer

Då omorganisationen har krävt insatser på andra områden har någon kartläggning av utbildningsbehov och karriärutveckling för administrativ personal inte kunnat påbörjas under hösten. Insatser för lärare redovisas i avsnitt 5.1.7.

5.2 Miljöfrågor

Inom förvaltningen har 3 miljöbilar identifierats.

5.3 Övrigt

5.3.1 Tillgänglighet, enkelt avhjälpna hinder

Kommunfullmäktige fattade 2004 beslut om ett handikappolitiskt program där en huvudpunkt för delaktighet är att enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning i publika lokaler och på allmänna platser ska vara eliminerade senast år 2010. Under punkten utbildning framhålls att för att barn, unga och vuxna som har behov av särskilt stöd ska kunna delta i skolverksamheten och uppnå målen ska staden erbjuda insatser bl.a. i form av tillgängliga lokaler. Bland publika lokaler i skolorna ingår enligt förvaltningens bedömning bl.a. expedition, vaktmästeri, aula/samlingssal, matsal och idrottslokaler.

I ett ärende till utbildningsnämnden i december 2007 om enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet och användbarhet i stadens gymnasie- och vuxenutbildnings-skolor. Ombyggnadskostnaderna uppskattas till ca 46 mnkr. En grov uppskattning har gjorts även för de grundskolor som tillkommit och kostnaderna för dem blir 150 mnkr. Det är oklart om gymnasie- och vuxenutbildningsskolorna hinner åtgärdas till 2010. Vad gäller grundskolorna torde ett färdigställande kunna ske till 2012-2013.

Under året har Bromma gymnasiums ombyggnad färdigställts. I samband med detta gjordes skolan tillgänglig för funktionshindrade. Ett nytt bibliotek har byggts vid Hässelby gymnasium. I samband med detta byggdes en hiss som skulle göra det möjligt för rullstolsburna att få tillgång till lokalerna.

5.3.2 Delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning

För studerande inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning med behov av särskilt stöd finns Vuxenteamet med flera specialistkompetenser såsom studie- och yrkesvägledare, arbetsterapeut, speciallärare och psykolog som tillsammans med den studerande gör en kartläggning och studieplanering. Därefter görs en hjälpmedelsbedömning och eller anpassning av stöd.

För döva pågår ett försök med teckenspråksutbildning och sfi i samarbete med Västanvik folkhögskola. För synskadade sfi-studerande bedrivs undervisning vid Västerorts vuxengymnasium. För flyktingar och invandrare som av olika anledningar, till exempel psykosociala skäl och svåra trauman, inte kan delta i ordinarie sfi finns alternativ sfi vid Utbildningsborgen.

6 Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Målet att skolpengens andel av grundschablonen ska uppgå till minst 70 procent har uppnåtts. Skolpengen har uppgått till 72 procent av schablonen. Även de ska-krav som fullmäktige beslutat om har i huvudsak uppnåtts. I bilagorna 10 och 11 redovisas en samlad, kortfattad, uppföljning av mål respektive ska-krav i fullmäktiges budget 2007.

6.1 Utfall jämfört med budget

DRIFTVERKSAMHET, mnkr	VP 2007	Utfall	Avvikelse
Summa kostnader	9 505,9	9 427,2	-273,6
Drift och underhåll	9 481,3	9 403,9	-274,9
Kapitalkostnader	24,6	23,3	1,3
Summa intäkter	-1 482,3	-1 507,6	377,6
NETTOUTFALL	8 023,6	7 919,6	104,0
SUMMA JUSTERAT NETTOUTFALL			
Ingående resultatfond från 2006 (2007*)			30,0
Resultatöverföring till 2008			-30,5
NETTOUTFALL EFTER RESULTATFOND			103,4

INVESTERINGSVERKSAMHET	VP 2007	Utfall	Avvikelse
Investeringsutgifter	30,0	29,2	0,8

Underskott(-), Grundskolor har en ingående fond från 20070630

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 104,0 mnkr före och 103,4 mnkr efter resultatdispositioner. I överskottet ingår 79,0 mnkr som avser ej förbrukade utvecklingsmedel. Medlen ska återredovisas till kommunstyrelsen och kan sedan återsökas kommande år för fortsatta utvecklingsprojekt i enlighet med kommunstyrelsens beslut. Utöver detta begärs ombudgetering med 8,0 mnkr avseende medel för en lastbils- och bussimulator för förarutbildning. Kvarvarande överskott uppgår då till 16,4 mnkr.

Nämnden genomförde per den 1 juli 2007 en stor omorganisation då bl.a. stadens kommunala grundskolor överflyttades från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Nämndens verksamhet tillfördes ca 120 nya skolenheter som tidigare hade tillhört 18 olika organisationer. Alla stadsdelsnämnder hade i de flesta processer olika arbetssätt utifrån stadens centrala riktlinjer. Det innebar att nämnden var tvungen att utarbeta nya rutiner för samtliga ekonomiprocesser och implementera dem i både befintliga och tillkommande enheter. Grundskoleen-

heterna redovisade för första halvåret 2007 under stadsdelsnämnderna ett underskott om ca 73 mnkr. I tertialrapport två redovisade grundskolorna en försiktig prognos utifrån att de inte ännu hade full kunskap om sina kostnader och det nya resursfördelningssystemet. Under hösten har skolorna och central förvaltning arbetat intensivt med att få kunskap om kostnadsläget och vidtagit åtgärder för att rymma kostnaderna inom beslutad budget. Det har resulterat i att nämnden i bokslutet kan redovisa ett positivt resultat på 0,2 procent.

Arbetet med att höja kvaliteten i prognoserna kommer att fortsätta under 2008 och koncentreras på de enheter och avdelningar som har störst avvikelse mellan prognoserna eller visar stora underskott.

Avvikelser mot budget specificeras i bilaga 2.2a. Antal barn, elever och studerande redovisas i bilaga 5. I bilaga 6 redovisas nyckeltal.

6.2 Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas dels prognostiserade nettokostnader innan resultatöverföringar i årets tertialrapporter dels utfall i bokslut 2007 jämfört med det prognostiserade utfallet.

NETTOKOSTNADER	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut 2007
Drift och underhåll	7 851,0	8 102,8	7 896,3
Kapitalkostnader	24,6	24,6	23,3
Totalt	7 875,6	8 127,4	7 919,6

NETTOAVVIKELSER	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut 2007
Drift och underhåll	6,2	-125,9	102,7
Kapitalkostnader	0,0	0,0	1,3
Totalt	6,2	-125,9	104,0

Avvikelsen mot prognosen i tertialrapport 2 hänför sig huvudsakligen till de kommunala grundskolorna. När tertialrapport 2 gjordes fanns en stor osäkerhet bland grundskolorna om effekterna av övergången till utbildningsnämnden och den förändrade resurstilldelningen. Flera enheter redovisar ett bättre resultat i bokslutet än i tertialrapport 2. Andra orsaker är lägre kostnader för utbetalning av peng till elever i enskilt drivna förskolor och fristående grundskolor samt ökade intäkter för elever från andra kommuner i stadens vuxenutbildning.

Utöver detta återredovisar utbildningsnämnden 79,0 mnkr som avser oförbrukade medel avseende fortsatta utvecklingsprojekt 2007 inom ramen för kvarvarande kompetensfondsmedel och begär ombudgetering med 8,0 mnkr för inköp av lastbils- och bussimulator, se bilagorna 2.x och 2.3a.

6.3 Kostnads- och intäktsutveckling

KOSTNADS- & INTÄKTSUTVECKLING, mnkr	Utfall 2007	Utfall 2006	Avvikelse
Personalkostnader	3 633,4	1 614,2	2 019,2
Lokalkostnader	1 019,8	494,3	525,5
Entreprenader o köp av verksamhet	4 212,8	3 831,4	381,4
Övriga kostnader	537,9	284,1	253,8
Kapitalkostnader	23,3	20,5	2,8
Summa kostnader	9 427,2	6 244,5	3 182,7
Lokalintäkter	-59,4	-62,0	2,6
Statsbidrag m.m.	-512,9	-898,1	385,2
Försäljning av verksamhet	-768,3	-787,6	19,3
Övriga intäkter	-166,9	-132,6	-34,3
Summa intäkter	-1 507,6	-1 880,3	372,7
Totalt mnkr	7 919,6	4 364,2	3 555,4

INVESTERINGSVERKSAMHET	Utfall 2007	Utfall 2006	Avvikelse
Investeringsutgifter	-29,2	-27,6	-1,6

Nämndens kostnadsbudget har ökat med ca 3 500 mnkr mellan 2006 och 2007. Det är i sin helhet hänförligt till utbildningsnämndens övertagande av de kommunala grundskolorna per den 1 juli 2007. Intäktssidan har minskat med ca 370 mnkr. Det kan i huvudsak förklaras av minskade statsbidrag för personalförstärkningar inom förskola och skola som överförts till det generella statsbidraget.

Som en följd av övertagandet av de kommunala grundskolorna har också intäkterna för försäljning av verksamhet förändrats till sin sammansättning. En större andel av intäkterna har övergått från externa till förvaltningsinterna intäkter. Försäljningen till andra förvaltningar har minskat med 115 mnkr, interkommunala intäkter har ökat med 81 mnkr varav 68 mnkr avser grundskola och skolbarnsomsorg.

6.4 Balansräkning

BALANSRAKNING 2007, mnkr	2007	2006	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	71,9	63,0	8,9
Maskiner och inventarier	71,9	63,0	8,9
Omsättningstillgångar	887,1	619,5	267,6
Kundfordringar	101,1	95,1	6,0
Diverse kortfristiga fordringar	12,5	4,9	7,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	771,0	518,5	252,5
Kassa och bank	2,5	1,0	1,5
Summa	959,0	682,5	276,5
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-115,2	-101,9	-13,3
Kortfristiga skulder	-843,8	-580,6	-263,2
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-6,3	-4,7	-1,6
Leverantörsskulder	-762,0	-504,0	-258,0
Övriga kortfristiga skulder	-8,7	-22,5	13,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-66,9	-49,4	-17,5
Summa	-959,0	-682,5	-276,5

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas uppdrag. Förvaltningen har, lik-
som tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 tkr eller högre.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 8,9 mnkr. Denna ökning är skillnaden mellan nyinvesteringar på 29,2 mnkr under året och avskrivningar för året på ca 20 mnkr.

Kundfordringarna har ökat med 6,0 mnkr vilket beror på organisatoriska förändringar.

De kortfristiga fordringarna har ökat med 7,6 mnkr. Statsbidrag och EU-medel står för den största förändringen om 4,7 mnkr. Under kortfristiga fordringar finns fordringar på personal där löneskulderna har ökat med 1 240 procent vilket ska sättas i relation till att personalen har ökat med ca 350 procent. Den markanta ökningen beror på att staden inte har gjort klart hur hanteringen av lönefordringar ska skötas vilket gjordes tydlig efter att lönehanteringen flyttat till servicenämnden.

De förutbetalda kostnaderna har ökat med 252,5 mnkr. Ökningen avser främst hyreskostnader för kvartal ett 2008.

Skulder

Förändringen av eget kapital beror på organisatoriska förändringar. Även förändringen av resultatfonderna redovisas här. Nämndens skuld till enheterna har ökat med knappt 1 mnkr.

Under kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har skulderna minskat med nästan 1 mnkr. Detta beror på att interkommunal ersättning till de kommunala grundskolorna före den 1 juli 2007 bokfördes på ett balanskonto innan ersättningen betalades ut till stadsdelsnämnderna.

Leverantörsskulder har ökat med 258,0 mnkr vilket beror på de organisatoriska förändringar som skett under året.

Under övriga kortfristiga skulder har skulden minskat med 13,8 mnkr. Detta beror på att utbildningsnämnden i 2006 års bokslut hade en skuld på 19 mnkr avseende för mycket utbetalt statsbidrag för vuxenutbildning.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 17,5 mnkr. Dessa ökningarna hänförs till de organisatoriska förändringar som skett. Från och med 2007 periodiseras även övertidsersättning och mertid vilket är ett lagkrav. Dessa skulder uppgår till 2 mnkr.

Resultat- och balansräkningarna redovisas i sin helhet i bilaga 1.

6.5 Resultatenheter

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 2.2b och anslagsenheter i bilaga 4.

Gymnasieskolor

Gymnasieavdelningen hade 27 resultatenheter under 2007. Av dessa redovisar 20 underskott och 7 överskott eller en budget i balans. Totalt redovisar resultatenheterna ett underskott om 37,0 mnkr. Enheterna hade en ingående resultatfond på 8,0 mnkr och redovisar en utgående resultatfond på -16,3 mnkr. I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning ska åtta resultatenheter avvecklas i bokslutet då de har redovisat underskott två år i rad. Förvaltningen föreslår även att S:t Görans gymnasium avvecklas som resultatenhet då deras förutsättningar har förändrats. Skolan kommer att upphöra från utgången av vårterminen 2008.

Avdelningschefen kommer att under februari 2008 begära in handlingsplaner från varje rektor. Dessa planer kommer sedan att följas upp månatligen med respektive rektor. Detta kan i sin tur resultera i återkommande samtal med de rektorer som kan anses ha speciella svårigheter. Utifrån dessa samtal kommer beslut att fattas

om åtgärder i varje enskilt fall. Handlingsplanerna ska ses i relation till de ekonomiska uppföljningar som alla enheter ska lämna en gång per månad.

Grundskolor

Grundskolan hade 102 resultatenheter under 2007. Av dessa redovisar 70 överskott eller en budget i balans och 32 underskott. Totalt redovisar resultatenheterna ett överskott om 6,9 mnkr. Enheterna hade en ingående resultatfond på 22,0 mnkr och redovisar en utgående resultatfond på 45,9 mnkr. I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning ska Södra Ängby skola och Abrahamsbergsskolan avvecklas i bokslutet då de har redovisat underskott två år i rad. Västbodaskolan har upphört som skolenhet och föreslås avvecklas som resultatenhet. Förvaltningen föreslår även att Hökarängsskolan avvecklas som resultatenhet och inrättas som anslagsenhet.

Med tanke på de förutsättningar som grundskolorna har haft under 2007 med en stor omorganisation och helt nya ekonomiska förutsättningar från andra halvåret har skolorna klarat sitt ekonomiska uppdrag bra. Prognoserna som lämnades i tertialrapport 2 2007 visade på ett betydande underskott. Men det ska då finnas i åtanke att enheterna endast hade funnits i den nya organisationen från den 1 juli och prognosen gjordes per den 31 augusti.

Grundskoleavdelningen avser att noga följa den ekonomiska utvecklingen på enhetsnivå och verksamhetsnivå. Det kommer att göras uppföljningar varje månad och i de fall där enheten signalerar underskott kommer åtgärder att vidtas i ett tidigt skede. De enheter som visar ett gott ekonomiskt handlag kommer att få tjäna som goda exempel.

Förändring av antalet grundskolenheter

I Skolverkets utbildningsinspektion i Stockholms stad framkom det bland annat att det på tio skolor finns brister i rektorsfunktionen, vilket innebär att rektor inte är förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Skolverket uppmanade i sin rapport kommunen att vidta åtgärder för att rektorsfunktionen på alla skolor ska bli fullgjord i enlighet med författningarna och utnyttjas för att leda verksamheten mot nationella mål. Utbildningsnämnden beslutade i samband med verksamhetsplan 2008 per den 29 november 2007 att det ska finnas en rektor per skola.

I enlighet med ovan föreslår förvaltningen att Älvsjö södra skolområde görs om till fyra skolenheter. Johan Skytte-Ekängens skola kvarstår som resultatenhet och för med sig hela den utgående resultatfonden från 2007. Herrängens skola, Långbrodalsskolan och Kämpetorpsskolan inrättas som anslagsenheter retroaktivt från och med den 1 januari 2008. Förvaltningen föreslår även att Rinkeby skolor görs om till två skolenheter från den 1 januari 2008. Rinkeby-Askebyskolan kvarstår som resultatenhet och för med sig hela den utgående resultatfonden från 2007 och

Knutbyskolan inrättas som anslagsenhet. Analogt föreslås Solhemsskolan att inrättas som anslagsenhet från och med den 1 januari 2008 och Spånga grundskola fortsätter som resultatenhet och för med sig den utgående resultatfonden från 2007.

Delning av Älvsjö norra rektorsområde kan bli aktuell senare under året.

6.6 Investeringar

För inventarier och utrustning budgeterades 30,0 mnkr. 29,2 mnkr hade förbrukats vid årets slut, se bilaga 2.12. Nästan samtliga gymnasieskolor tilldelades medel för inventarier och utrustning. Bland skolor som tilldelats större belopp kan nämnas:

Sthlm transport- o fordonsgy	Datorer, inventarier och utrustning	7,0 mnkr
Bromma gymnasium	Datorer och möbler	5,5 mnkr
Farsta gymnasium	Bärbara datorer och förvaringsskåp	3,0 mnkr
Administrativa avdelningen	Möbler och inventarier	2,5 mnkr
Norra real	Datorer	2,0 mnkr
Tensta gymnasium	Bärbara datorer och matsalsmöbler	2,0 mnkr
Hässelby gymnasium	Möbler	1,0 mnkr

6.7 Bokslut per verksamhetsområde

DRIFTVERKSAMHET, mnkr	Budget	Utfall	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	1 455,1	1 440,6	14,5
Grundskola inkl skolbarnsomsorg	4 551,0	4 442,2	108,8
Gymnasieskola	2 447,6	2 448,7	-1,1
Utbildning för vuxna	495,9	505,1	-9,3
Obligatorisk särskola	181,2	182,6	-1,4
Gymnasiesärskola	160,2	154,9	5,4
Nämnd och övergripande verksamhet	214,9	253,1	-38,2
Summa kostnader	9 505,9	9 427,2	78,7
Intäkter			
Förskola	-427,0	-429,4	2,4
Grundskola inkl skolbarnsomsorg	-474,3	-455,6	-18,8
Gymnasieskola	-407,3	-418,5	11,2
Utbildning för vuxna	-73,9	-83,9	10,0
Obligatorisk särskola	-25,8	-23,8	-2,0
Gymnasiesärskola	-45,3	-42,8	-2,5
Nämnd och övergripande verksamhet	-28,6	-53,6	25,0
Summa intäkter	-1 482,3	-1 507,6	25,3
SUMMA	8 023,6	7 919,6	104,0
Resultat från 2006 (2007*)			29,9
Resultat till 2008			-30,5
Avvikelse efter resultatdispositioner			103,4

Underskott(-), Grundskolor har en ingående fond från 20070630

6.7.1 Enskilt driven förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet omfattar kostnader för enskilt driven och interkommunal förskoleverksamhet. Inom verksamhetsområdets ram redovisas dessutom språk-stöd, resurser för barn i behov av särskilt stöd samt socioekonomisk tilldelning för verksamhetsområdet. Därutöver redovisas kostnader och intäkter av andrahandsuthyrning av lokaler till enskilt drivna förskolor.

Nämnden betalar ersättning till 410 enskilt drivna förskolor. I den enskilt drivna förskoleverksamheten fanns 13 300 inskrivna barn. Dessa verksamheter tilldelas en peng, som är fastställd av kommunfullmäktig. Intäkterna utgörs huvudsakligen av statsbidragen för maxtaxa och för kvalitetssäkrande åtgärder samt av andrahandsuthyrning av lokaler.

Utfall jämfört med budget

Förskoleverksamheten som helhet visar ett överskott på 14,5 mnkr.

Överskottet beror på lägre kostnader för utbetalning av peng till elever i enskilt drivna förskolor och fristående grundskolor samt ökade intäkter för elever från andra kommuner i stadens vuxenutbildning. Däremot visar utbetalningen av hyreskompensation och stimulansbidrag till de enskilda enheterna underskott.

6.7.2 Grundskola och skolbarnsomsorg

6.7.2.1 Utfall jämfört med budget

Grundskoleverksamheten inklusive skolbarnsomsorgen redovisar ett överskott om 90,0 mnkr före och 66,0 mnkr efter resultatöverföringar. Överskottet före resultatöverföringar avser främst utvecklingsmedel som inte tagits i anspråk under året. Totalt kommer 70,0 mnkr att återredovisas för 2007. Pengarna kommer att återsökas för att användas under kommande år.

Kostnader för peng till elever i enskilt driven skolbarnsomsorg, fristående grundskolor och andra kommuners grundskolor är lägre än budgeterat. Detta genererar ett överskott om ca 9,0 mnkr och beror på att kostnader felaktigt bokförts under nämnd- och övrig verksamhet.

Ansvar för den kommunala grundskoleverksamheten låg under 2006 inte under utbildningsnämnden varför en jämförelse mot föregående års bokslut inte är relevant.

Smedshagsskolan

Beslutet att bygga den nya Smedshagsskolan fattades av Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd. Stadsdelsdirektören beslutade under 2007 att skolan inom ramen på 10,0 mnkr fick göra inköp av inventarier. I samband med att kommunstyrelsens

ekonomiutskott tog beslut om att låta stadsdelsnämnden bygga Smedshagsskolan togs beslut om att inga centrala pengar skulle utgå för projektet utan att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd måste inrymma samtliga kostnader, inklusive engångskostnader för kvarstående restvärde vid rivning av befintliga paviljonger. Stadsdelsnämnden ansökte i tertialrapport 1 år 2007 hos kommunstyrelsen om budgetjustering med 9,0 mnkr för grundskoleinventarier, ansökan tillstyrktes ej. Dessa inventarier bokfördes då av Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning på skolenheten. Vid överföringen av grundskolorna till utbildningsnämnden per den 1 juli 2007 hade Smedshagsskolan med sig en resultatfond om 7,8 mnkr i underskott.

I december gjordes en överenskommelse mellan utbildningsförvaltningen och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning om att dela på de nio miljonerna. Stadsdelsförvaltningen hade redan under våren tillskjutit 2,0 mnkr. Resterande 2,5 mnkr betalades till utbildningsförvaltningen. Smedshagsskolans utgående resultatfond är satt till 0 mnkr.

6.7.3 Gymnasieskola

Verksamheten omfattar stadens hela gymnasieverksamhet med nationella program och individuella program i egen regi, fristående och internationella skolor. Utbildningsnämnden har även kostnadsansvar för stockholmselever i gymnasieskola som går i skolor i andra kommuner och landsting.

Verksamheten finansieras via prestationsrelaterade schabloner, intäkter från interkommunala elever och statliga bidrag. Tilldelningen grundas på genomsnittet av antalet elever vid två mätillfällen, dels i februari, dels i september. Schablonen uppgår till 74 998 kr per elev.

År 2007 har 25 675 stockholmselever gått i gymnasial utbildning, vilket är 1 141 fler än 2006. Antalet elever i egen regi minskade med 168 elever, antalet elever i annan kommun/landsting minskade med 59 medan antalet elever i fristående skolor ökade med 1 368.

Verksamhetens kostnadsavvikelse är -1,1 mnkr, medan intäkterna avviker med 11,2 mnkr jämfört mot budget. Avvikelsen för intäkterna beror på ökade statsbidrag på central förvaltning med ca 3,5 mnkr, ökade bidrag till gymnasieskolorna med ca 5 mnkr (i huvudsak lärarlyftet, VFU-bidrag, plusjobbare och projektmedel), ökade intäkter för asylsökande gymnasieelever med ca 1 mnkr och ökade hyresintäkter med 1,6 mnkr.

Antalet gymnasieelever från andra kommuner har ökat jämfört med 2006 med ca 150 elever. Det är dock något färre elever än i kommunfullmäktiges budget. De interkommunala intäkterna är därför lägre än budgeterat dels beroende på elevantalet dels beroende på att eleverna har valt program som har lägre kostnader.

Kostnaderna för stockholms elever i andra kommuner är lägre än budgeterat dels beroende på färre elever, dels på grund av programval.

Kostnaderna för elever i fristående skolor visar ett överskott om 2,9 mnkr. Det beror främst på lägre kostnader för SL-kort samt färre ansökningar om extra medel för elevstöd.

Budgetjustering

Utbildningsnämnden har erhållit 8 mnkr för inköp av en simulator till Transport- och fordonsgymnasiet i kommunstyrelsens beslut om fortsatta utvecklingsprojekt 2007 inom ramen för kvarvarande kompetensfondsmedel. På grund av försening i upphandlingsprocessen har inköpet inte kunnat genomföras, nämnden begär därför en ombudgetering av medlen till 2008.

6.7.4 Utbildning för vuxna

Verksamhetsområdet utbildning för vuxna består av grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, särvux och sfi. Utbildningen inom den grundläggande och gymnasiala vuxenutbildningen samt särvux finansieras via anslag medan sfi är schablonfinansierad. Statliga bidrag finansierar den kvalificerade yrkesutbildningen.

Verksamhetsområdet uppvisar en nettoavvikelse på -0,4 mnkr. Därtill ska utvecklingsmedel motsvarande 16,9 mnkr återredovisas. Kvarvarande underskott uppgår då till totalt 17,3 mnkr. Underskottet har i huvudsak uppkommit inom verksamhetsgrenarna grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt sfi. Sfi visar ett underskott på drygt 14 mnkr beroende på en oförutsedd ökning av antal nyanlända flyktingar och invandrare som erbjudits utbildning under hösten. På grund av fler studerande inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning både på skolor i egen regi och hos externa anordnare visar verksamheten sammanlagt ett underskott på 11,5 mnkr vilket är något lägre än prognosen i tertialrapport 2.

Intäkterna för studerande från andra kommuner som studerar i Stockholm är högre än beräknat samtidigt som kostnaderna för stockholmsstuderande som studerar i andra kommuner är lägre än beräknat. Den interkommunala verksamheten visar därför ett överskott på 11,7 mnkr.

Det är förvaltningens ambition att utifrån givna ekonomiska ramar anpassa intagningen till vuxenutbildningen så att en jämn nivå kan gälla för samtliga fem intagningsperioder under året; de presumtiva studerande ska, i görligaste mån, veta vilka prioriteringsgrunder som gäller. Förvaltningen kommer att följa upp det gångna årets intag och utifrån detta dra slutsatser inför planeringen av det kommande året.

Vad det gäller sfi kommer förvaltningen tillsammans med stadsdelarna, Länsstyrelsen och Migrationsverket att arbeta för att ta fram en modell, utifrån vilken säkrare prognoser över antalet sfi-studerande kan göras.

6.7.5 Särskola

Till verksamhetsgrenen hör obligatorisk särskola och gymnasiesärskola. Särskolan finansieras via prestationsrelaterade schabloner. Därutöver säljs platser till andra kommuner. Särskolan redovisar ett underskott om 0,5 mnkr.

6.7.5.1 Obligatorisk särskola

Den obligatoriska särskolan redovisar ett underskott om 3,4 mnkr, vilket är en förbättring med 5,4 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2. Underskottet beror främst på ökade kostnader för skolskjuts för elever i fristående skolor och andra kommuner. Antalet elever i obligatorisk särskola har under hösten 2007 varit ca 900. I fristående särskolor fanns 128 elever fördelade på 5 verksamheter.

6.7.5.2 Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott om 2,9 mnkr, vilket är en förbättring med 6,4 mnkr jämfört med tertial 2-prognosen. Främst beror överskottet på ökade intäkter för korttidstillsyn.

Antalet elever i gymnasiesärskola har i genomsnitt under året varit 374, vilket är en ökning med i genomsnitt 14 elever jämfört med 2006.

6.7.6 Nämnd- och övergripande verksamhet

Inom nämnd och övergripande verksamhet redovisas nämnd och förvaltningsledning och kostnader som inte kan hänföras till något specifikt verksamhet såsom ekonomi- och personalkostnader. Resultatet för 2007 visar på ett underskott på ca 13 mnkr. Därutöver ska 25 mnkr återredovisas då de avser särskilda utvecklingsmedel som sedan återsöks för att disponeras kommande år. Underskottet är av redovisningsteknisk karaktär. Verksamhetsavdelningar har budgeterat kostnader inom sina verksamhetsområden men redovisat under övergripande verksamhet.

6.7.7 Samverka kring och effektivisera lokalutnyttjandet i verksamheterna

Under året har en ordinarie och en justerad lokalförsörjningsplan upprättats. I lokalförsörjningsplanen görs en kartläggning av skolornas kapacitet, investeringsbehov i lokalerna samt den framtida utvecklingen av elevantalet. Utifrån bl.a. dessa underlag görs bedömningen av vilka lokaler som kan avvecklas.

Därutöver har en lokalutredning kring effektivisering av grundskolelokaler redovisats till utbildningsnämnden den 29 november. Nämndens beslut innebar att externa lokaler ska avvecklas och att verksamheter integreras i befintliga grund-

skolelokaler. Förvaltningen bedömde i utredningen att tre nya grundskolor inte behöver byggas om befintliga lokaler används på ett nytt sätt, t.ex. genom att grundskolors ansvar för skolpliktsbevakning anpassas till demografiska förändringar av elevunderlaget. Dalhagskolans verksamhet för år F-5 flyttas till Oxhagskolan och Husbygårdsskolan. Frågan om lokaleffektivisering av år 6-9 skolor i Kistaområdet utreds vidare.

Arbetet med samverkan över verksamhetsformer har påbörjats under 2007, men ett hinder för samverkan är att förvaltningen ännu inte har tillräcklig kunskap om alla lokaler inom ansvarsområdet.

Arbetet med att effektivisera lokalutnyttjandet har under 2007 bland annat resulterat i utbildningsnämndens beslut om avveckling av Dalskolan och S:t Görans gymnasium respektive Farsta stadsdelsnämnds beslut om att avveckla Västboda-skolan.

Under året invigdes Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium vid Lindvreten. Gymnasiets verksamhet är nära knutet till branschorganisationerna inom området.

Verksamheten vid Bromma gymnasium har under en period varit inkvarterad i S:t Jacobis lokaler i Vällingby. Under året har skolan flyttat tillbaka till sina nyrenoverade och ombyggda lokaler.

Globala gymnasiet tvingades till en temporär flyttning till Valhallavägen. Detta för att lokalerna i Klara skulle rivas och det därför inte gick att förlänga kontraktet tills dess lokalerna på Hornsgatan är iordningställda.

Diskussioner har under året pågått om lokalisering av den samlade dansarutbildningen och av Bernadottegymnasiet.

Nyförhyrningar och lokalavvecklingar med ekonomisk konsekvens under 2007 redovisas i bilaga 2.4. Nyförhyrningen är omfattande då såväl Globala gymnasiets nya lokaler som Fordonstekniskt centrum ingår bland nyförhyrningarna. De två objekten står för 70 procent av nämndens nyförhyrning och årshyran överstiger de avvecklade lokalernas årshyra.

7 Uppdrag från kommunfullmäktige 2007

Förutom mål i kommunfullmäktiges budget för 2007 har för nämnderna beslutats om uppdrag. Nedan redovisas kortfattat åtgärder för att genomföra uppdragen.

Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 – Strategisk inriktning. Beslut den 11 juni.

Kommunfullmäktige beslutade bl.a. följande.

- Förslaget till Ett Stockholm i världsklass - Vision Stockholm 2030 antas.
- **Samtliga nämnder** ges i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policies.

Utbildningsnämndens ”Verksamhetsplan och budget för 2008 – en skola i världsklass” utgår från Vision 2030. Under 2008 ska visionen förankras hos alla medarbetare.

Stockholms Miljöprogram 2008-2011, Förslag till nytt miljöprogram för Stockholms stad. Beslut den 5 november.

Kommunfullmäktige beslutade bl.a. följande.

1. Stockholms miljöprogram 2008-2011 såsom stadsövergripande styrdokument inom miljöområdet, godkänns.
2. **Stadens nämnder** ges i uppdrag att inom det integrerade lednings- och styrsystemet (ILS) hantera verksamheternas miljöfrågor, med syfte att uppnå målen i miljöprogrammet.
3. **Stadens nämnder** ges i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen under hösten 2007 och första kvartalet 2008 utveckla och fastställa uppföljningsmetoder för respektive delmål.

Utbildningsnämndens ”Verksamhetsplan och budget för 2008 – en skola i världsklass” är registrerad i stadens webb-verktyg för hantering av det integrerade lednings- och styrsystemet. Där finns årsmål angivna utifrån av kommunfullmäktige beslutade indikatorer och uppföljningen kommer att ske i verktyget.

Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster. Beslut den 26 november.

Kommunfullmäktige beslutade följande.

1. **Stadens nämnder** ges i uppdrag att tillämpa miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster i enlighet med förslaget.

Miljökrav tillämpas vid utbildningsnämndens upphandlingar av såväl entreprenader som tjänster.

Del 2, till utbildningsnämnden

8 Grundskola och skolbarnsomsorg

I Stockholms stad finns 117 rektorsområden inom den kommunala grundskolan.

Vid elevräkningen den 1 september 2007 gick ca 55 100 elever i Stockholms stads kommunala grundskolor. Knappt 4 800 elever gick förskoleklass, av vilka nästan 1 200 elever integrerade i de tidigare skolåren i grundskolan. I särskolan fanns 743 elever inskrivna. I skolbarnsomsorgen fanns 22 300 elever inskrivna.

På de 73 fristående grundskolorna i Stockholms stad gick ca 12 550 stockholms-elever. Utöver de fristående grundskolorna finns 15 fristående specialskolor. Den enskilt drivna förskoleklassverksamheten innefattade 1 240 barn och i den enskilt drivna fritidshemsverksamheten fanns 5 550 inskrivna barn fördelade på 95 fritidshem.

Många av Stockholms kommunala grundskolor har olika profilklasser. Bild och form finns på 12 skolor, dans på 8 skolor, idrott på 31 skolor, media/IT finns på 10 skolor, ma/NO finns på 23 skolor, musik/sång på 20 skolor, språk på 25 skolor samt teater och film på 6 skolor.

I Stockholms stad fanns läsåret 2006/2007 särskoleelever i 70 av stadens grundskoleenheter, dvs. i 45 procent av skolorna. Särskoleklasser finns inom ungefär 50 av de kommunala grundskolorna, varav några enheter har ett stort utbud av särskoleklasser, upp till 11 klasser. Utöver dessa 50 skolor har ett tjugotal skolor elever som är mottagna i särskolan integrerade i grundskoleklasser, dvs. individintegrerade särskoleelever (en till tre elever per skola). Av samtliga elever i grundskoleåldrarna är 1,2 procent mottagna i särskolan. Inom den obligatoriska särskolan finns grundsärskola och träningskola.

I staden finns också ca 180 särskilda undervisningsgrupper, inklusive samundervisningsgrupper. Den geografiska variationen är stor. Flest grupper är för elever med inlärningssvårigheter. Under läsåret 2006/2007 bestod 56 procent av grupperna av dessa elever. Knappt 20 procent av grupperna är för elever med koncentrationssvårigheter. I övriga grupper finns elever med "blandproblematik", elever i behov av struktur samt elever med autistiska drag/Asperger.

Skolbarnsomsorg och öppen fritidsverksamhet för 10-12-åringar

Utbildningsförvaltningen strävar vid planering av grundskoleverksamheten efter att i så hög grad som möjligt utnyttja de fördelar som finns i att integrera skolan och skolbarnsomsorgen såväl lokal- som verksamhetsmässigt. En flexibilitet i

lokalanvändningen bidrar till ett effektivt resursutnyttjande medan en verksamhetsmässig samverkan skapar såväl pedagogiska som personella vinster.

Verksamheten inom den inskrivna skolbarnsomsorgen ska komplettera och stödja skolans verksamhet samt erbjuda en meningsfull fritid. Innehållet i fritidshemmens verksamhet ska fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål.

Skolbarnsomsorgen vänder sig till barn till och med tolv år som går i förskoleklass, grundskola eller obligatorisk särskola. Kommunen är skyldig att tillhandahålla skolbarnsomsorg till barn vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar eller då barnet har ett eget behov av verksamheten. Denna kan bedrivas i såväl enskilt driven som kommunal regi. Den öppna fritidsverksamheten för barn mellan 10 – 12 år i form av fritidsklubbar styrs av samma regelverk som övrig pedagogisk verksamhet. Tillsammans med de riktlinjer för fritidsklubbar som utarbetats av kommunstyrelsen anges målen för verksamheten. Alla elever i skolår 4-6 ska erbjudas öppen fritidsverksamhet.

Internationella kontakter/studiebesök

Grundskoleavdelningen har under hösten 2007 tagit emot ett tiotal internationella studiebesök. Fokus har legat inom områdena matematik, måluppfyllelse, verksamhetsförlagd utbildning, elevstöd och integration.

I syfte att öka det ömsesidiga internationella utbytet har grundskoleavdelningen även tagit initiativ till uppbyggnaden av en erfarenhetsbank och policy för studiebesök och förmedling av skolkontakter.

Under hösten har planläggningen av förvaltningens fortsatta samarbete med Leeds påbörjats. Kontakterna kommer att inriktas mot utvecklandet av lärares och skolledares professionalism.

Som stöd för skolornas arbete med internationaliseringsfrågor har förberedelse av kommande informations- och strategiseminarier genomförts.

Klagomålshantering

Sedan utbildningsnämnden tog över grundskoleverksamheten den 1 juli 2007 har det från Skolverket kommit 26 ärenden, varav några är gamla och härrör från den tidigare organisationen. De flesta anmälningarna har flera anmälningsgrunder, exempelvis rätt till undervisning och kränkande behandling. Vid en grov kategorisering gäller hälften av ärendena kränkningar.

9 Gymnasieskola

9.1 Organisation

Den kommunala gymnasieskolan i Stockholms stad omfattade 18 176 elever fördelade på 29 skolor. 2007 gick 22 procent av eleverna på yrkesförberedande program, 62 procent på studieförberedande program och 16 procent på individuellt program. Denna fördelning är oförändrad jämfört med år 2006.

Enheter, programutbud och elevantal utifrån mättillfällena 15/2 och 15/9 2007.

Skola/Enhet	Program	Elever
Bernadottegymnasiet	NV, SP, IV	171
Blackebergs gymnasium	NV, SP, IV	1 023
Bromma gymnasium	NV, SP, TE, IV	717
Brännkyrka gymnasium	NV, SP, IV	508
Enskede Gårds gymnasium	FP, HV, LP, IV,	697
ESS-skolorna	IV	397
Farsta gymnasium	BF, HP, NV, SP, SMSP idrott, IV	752
Frans Schartaus gymnasium	HP, SP, IV	877
Globala gymnasiet	SMNV hälsa & miljö, SMSP global/medie, SMSP bild & kom	273
Hässelby gymnasium	MP, SMSP medie, IV	354
Högländsskolan	NV, SP, IV	187
IB-skolan Syd	IB, IV	117
IVIK-Gymnasiet	IV	221
Kista gymnasium	BP, HP, IV	524
Kungsholmens gymnasium	IB, NV, OP, SP, SMNV körsång, SMSP körsång	1 051
Kärrtorps gymnasium	MP, NV, SP, TE, SMSP medie, IV	986
Norra Real	BF, NV, SP, IV	885
Riddarfjärdsskolan/Svenska Balettskolan	MP, SMR01 yrkesdansare, SMSP medie, IV	549
S:t Eriks gymnasium	EC, ES, HV, NV, TE, SMES musikal, IV	1 313
S:t Görans gymnasium	BF, ES, HR, HV, OP, SP, SMHR entertainment, IV	826
Spånga gymnasium	NP, NV, SP, IV	532
Stockholms gymnasium för Scenkonst	ES, IV	197
Stockholms Hotell- och restaurangskola	HR, IV	753
Stockholms RH-gymnasium	Riksgy Rh: MP, SP, IV	53
Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium	FP, IV	150
Södra Latins gymnasium	ES, NV, SP, SMES Yrkesmusiker, IV	982
Tensta gymnasium	HP, NV, OP, SP, IV	685
Thorildsplans gymnasium	EC, NV, SP, TE, IV	1 076
Östra Reals gymnasium	NV, SP, SMSP entreprenör, IV	1 058
Summa	Förkortningar förklaras i bilaga 12	17 914

Till ovanstående kommer 72 elever inom IV-programmet förlagt på entreprenad till två fristående gymnasieskolor och 190 elever vid Gymnasieslussen som vid avstämningstillfället fick vägledning där. Sammanlagt är det 18 176 elever.

Inom stadens gymnasieskolor är det en jämn fördelning mellan flickor och pojkar. Variationen är dock stor mellan skolorna. Förekomsten på skolan av program med traditionella sökmönster för flickor respektive pojkar är fortfarande av avgörande betydelse.

I Stockholms stad gick ca 6 600 stockholms elever vid 56 fristående gymnasieskolor och 2 fristående gymnasiesärskolor.

9.2 Skola för kunskap

9.2.1 Utveckling av gymnasieskolorna

Ett utvecklingsarbete har påbörjats under hösten 2007. Ett strategiskt dokument har tagits fram. Detta utgör ett arbetsmaterial för fortsatt arbete tillsammans med rektorerna. I materialet lyfts behovet av en översyn av utbud och placering av program, inklusive IV och gymnasiesärskola. Utifrån ett helhetsperspektiv ska en plan för utveckling och lokaleffektiviseringar tas fram.

9.2.2 Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap

Skolorna gör varje år en kvalitetsredovisning med en bedömning av måluppfyllelsen. Redovisningarna ska utgöra ett levande dokument för utveckling på skolan - något som ännu inte dominerar intrycket. Det återstår ett arbete med att skapa förutsättningar för att ge skolorna möjligheter att utveckla analysarbetet. Kompetensutveckling i kvalitetsarbete och analys av måluppfyllelse kommer att erbjudas skolledare och handläggare samtidigt som nya former för dialog med skolorna kommer att utvecklas.

Under året har några skolor gjort speciella satsningar inom områdena språkutveckling och matematik för att öka möjligheterna för eleverna att kunna tillgodogöra sig undervisningen.

9.2.3 Fler av Stockholms gymnasieskolor ska få en tydlig profil

Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium startade höstterminen 2005 i samarbete med transport- och fordonsbranschen. De nya lokalerna vid Lindvreten invigdes i september 2007. Byggnaden är uppförd i samarbete med stora företag i branschen.

Brännkyrka gymnasium har förtydligat sin beteendevetenskapliga profil. Förutom den beteendevetenskapliga inriktningen på samhällsvetenskapsprogrammet startade höstterminen en liknande inriktning på naturvetenskapsprogrammet.

Under 2007 har beslut fattats om att från och med höstterminen 2008 starta en klass för elever med intresse av och fallenhet för matematik på Norra Real.

Kontakter har tagits med Stockholms universitet, KTH och Handelshögskolan för att hitta samverkansformer. Detta medverkar till att utveckla matematikundervisningen i hela Stockholm

9.2.4 IV-programmet ska reformeras

Antalet IV-platser har minskat bl.a. till följd av stoppat intag till S:t Göran. Fler platser och nya alternativ behöver tas fram. Ett planeringsarbete har påbörjats och gymnasieslussen har en viktig roll detta arbete.

Nätverk för det individuella programmet har under året startat och två nätverkspedagoger har genomfört en processledarutbildning på Myndigheten för skolutveckling.

9.2.5 Skolket i gymnasiet ska minska jämfört med föregående läsår

Såväl den icke anmälda frånvaron som den anmälda har varje år ökat något, vilket gör att den sammanlagda frånvaron på gymnasiet har ökat. Att den *anmälda* frånvaron har ökat visar dock att vissa delar av skolket har minskat.

Alla skolor arbetar för att öka elevernas närvaro. Det kan innebära att tidig kontakt tas med hemmet i de fall eleven inte är myndig. Frånvarosystemen blir alltmer sofistikerade och flertalet föräldrar har tillgång till dem. Från några skolor får föräldrarna ett SMS när deras ungdomar inte är på plats. Många skolor framhåller vikten av snabb reaktion. Plattformen Fronter används i allt högre utsträckning för att öka kommunikationen med hemmen.

I många fall beror frånvaron på hur eleverna mår. I arbetet med att få ner elevernas frånvaro kopplas elevhälsogrupperna in tidigt. I allt högre utsträckning agerar skolorna utifrån insikten om att frånvaron har kopplingar till elevens välbefinnande i stort. Frånvaron kan även ses som en indikator på skolklimatet i stort. Orsakerna till frånvaro behöver analyseras vidare.

9.2.6 Erbjuder skriftliga omdömen om elevernas kunskapsutveckling och elevernas sociala utveckling

Skolorna ska ge eleverna en skriftlig information om kunskapsutveckling i förhållande till kursmål och betygskriterier. Skolorna uppger att det är svårt att ge information på ett tydligt sätt utan att eleverna felaktigt uppfattar det som en form av delbetyg i kursen. Bäst lyckas de skolor som utöver de skriftliga omdömena också ger en muntlig information från respektive ämneslärare då med tydlig koppling till betygskriterierna och i former som inte kan uppfattas som delbetyg. Fronter används för detta.

Skolorna har arbetat med likvärdig bedömning och betygssättning. Mål och betyg kommuniceras på ett tydligare sätt med eleverna och skolan kan därmed stödja

och utveckla elevernas förmåga till eget lärande. Arbetet med betygskriterierna har inneburit att betygen i de olika kurserna är mer samstämmiga. På flera av skolornas hemsidor finns betygskriterierna tillgängliga.

Utvecklingssamtal ska genomföras minst en gång per termin. Föräldrar till myndiga elever erbjuds att medverka vid samtalen. Eleverna är inte helt nöjda med utvecklingssamtalen. Kvaliteten skiftar mellan skolorna och mellan olika lärare. Flera skolor har arbetat fram ett arbetsmaterial att använda vid samtalen. Dessutom har utbildning i samtalsmetodik genomförts.

9.2.7 Erbjuder alla elever i särskolan de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten

För att uppnå en så god inkludering av särskolans elever är det viktigt att inte enbart se på lokalfrågorna utan i planeringen ta med sådant som studiedagar, friluftsdagar och vissa ämnen. Eleven ska ges möjligheter att delta utifrån sina individuella förutsättningar.

9.3 Övrigt

9.3.1 Regional samverkan inom gymnasieskolan

Gymnasieintagningen Stockholms län startade sin verksamhet i Kommunförbundet Stockholm Läns regi den 1 oktober 2007. Samtliga kommuner i länet utom Norrtälje och Södertälje anlitar detta kansli för handläggning av gymnasieintagningen. Ett flertal fristående skolor använder sig också av kansliets resurser.

Inom ramen för det regionala samarbetet i länet gjordes en gemensam Programguide som samtliga årskurs 9-elever fick i november. I denna broschyr presenteras samtliga planerade gymnasieutbildningar vid såväl kommunala som fristående skolor i länet. I november genomfördes också Gymnasiemässan under tre dagar. Här deltog samtliga kommunala gymnasieskolor från Stockholms stad samt flera av länets fristående skolor. Flera av övriga kommuners skolor i egen regi fanns också representerade på mässan.

Under december 2007 tecknades tre samverkansavtal i länet vilka kommer att tillämpas första gången vid intagningen inför höstterminen 2008. Stockholms stad har avtal med Ekerö om samtliga nationella och specialutformade program samt med 18 av länets övriga kommuner vad gäller alla nationella och specialutformade program utom Naturvetenskaps- och Samhällsvetenskapsprogrammen. Södertörnskommunerna har tecknat ett eget avtal.

Samverkansavtal innebär att alla som bor inom samverkansområdet söker på lika villkor till de utbildningar och inom de kommuner som omfattas. Det innebär också att ansökan till utbildning utanför samverkansområdet endast kan ske i mån

av plats även om utbildningen inte erbjuds i den egna hemkommunen men inom samverkansområdet.

9.3.2 EU-arbete och andra internationella kontakter

Stockholms gymnasieskolor har internationella kontakter och genomför en del utbyten i form av arbetsplatsförlagd utbildning och projekt även om skalan varit relativt blygsam. Anledningarna kan vara flera, men viktiga faktorer som skolorna ofta framhåller, är bristen på tid och krångliga ansöknings- och rapporteringsrutiner. Därför har förvaltningen utvecklat ett stöd kring internationalisering och som en följd av detta har en rad nya projekt och utbyten startat under 2007 i det nya EU-programmet för livslångt lärande.

Ett antal utländska studiebesök med olika fokus har genomförts och bidragit till de ökade kontaktytorna ut i världen.

Deltagandet i nätverken ISC (International School Connection) och iNET (International Networking for School Transformation) fortsätter. Under året har förvaltningen blivit medlem i EfVET (European Forum of Technical and Vocational Education and Training).

Kina-projektet fortsätter. Det ska stimulera till ökad kunskap kring och förståelse för globala frågor, för entreprenörskap och för villkoren på en global arbetsmarknad. I dagsläget är sju av stadens egna gymnasieskolor delaktiga, på tre av dem undervisas i mandarin.

9.3.3 Övriga satsningar inom gymnasieskolan

Stockholms ungdomsparlament är numera permanentat och ska genomföras årligen. Viss finansiering sker genom Ungdomsstyrelsen. Ungdomsparlamentet syftar till att öka ungdomars kunskap och intresse för demokrati och bygger på den parlamentariska modellen. Under hösten 2007 deltog 17 gymnasieskolor i Ungdomsparlamentet; en fördubbling mot tidigare år. Bland deltagande gymnasieskolor fanns både stadens skolor och fristående skolor.

Flame-projektet har fortsatt under året. Syftet har varit att visa hur ett konstnärligt arbetssätt kan integreras i den ordinarie undervisningen som stöd för lärarna och som katalysator för eleverna. Den deltagande skolan har valt ett undervisningsämne och från kulturskolan har kulturpedagoger medverkat för att guida lärare och elever in i ett nytt arbetssätt. Hela processen har dokumenterats. Från staden har under året tre gymnasieskolor deltagit. Resultatet har bland annat inneburit att elevernas närvaro har ökat, elevens självkänsla har ökat och elevens prestationer har ökat.

Hedersrelaterat våld

Under året erhöll staden medel från Länsstyrelsen för att genomföra en utbildningsinsats för stadens kuratorer inom området hedersrelaterat våld. Cirka 50 kuratorer har deltagit vid tre seminarietillfällen.

9.3.4 Gymnasiesärskolan

I september 2007 omfattade den kommunala gymnasiesärskolan i Stockholms stad 374 elever. De flesta eleverna går ett individuellt program (verksamhetsträning eller yrkesträning). Något färre elever går ett specialutformat program, hotell- och restaurangprogrammet och estetiska programmet.

Gymnasiesärskolan är integrerad i gymnasieskolan enligt följande:

<u>Gymnasieskola</u>	<u>Program</u>
Enskede Gårds gymnasium	Medieprogram, Hotell- och restaurangprogrammet Individuella programmet (yrkesträning)
Kista gymnasium	Handels- och administrationsprogrammet Specialutformat program. Miljö/fastighet
S:t Eriks gymnasium	Estetiska programmet, Individuella programmet (yrkesträning och verksamhetsträning)
S:t Görans gymnasium	Hotell- och restaurangprogrammet Profilutformat program: omvårdnad och kök
Stockholms Rh-gymnasium	Individuella programmet (yrkesträning)
Vinstagård/Nytorp	Individuella programmet (verksamhetsträning)

Ett mindre antal elever finns inom ESS-gymnasiet och i någon av de fristående aktörer som staden haft avtal med. Platsbehovet i gymnasiesärskolan beräknas öka något de närmaste åren. Detta betyder att fler gymnasieskolor måste verka för att ge särskolans elever möjligheter att genomföra sin utbildning.

Betygsskalan i gymnasiesärskolans nationella och specialutformade program samt yrkesträning är tvågradig. Betygsstegen är väl godkänd och godkänd. Elever som inte når nivån för godkänd får ett intyg på genomförd utbildning. Ett sådant intyg får också de elever som genomgått verksamhetsträning.

10 Utbildning för vuxna

10.1 Organisation

Utbildning för vuxna omfattar studier på grundläggande- och gymnasial nivå, påbyggnadsutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, sfi samt sårvux.

Vuxenutbildningen kännetecknas av mångfald och flexibilitet, den enskilde studerande väljer själv anordnare, omfattning, studietakt och tidpunkt för sina studier och studiestarter kan ske kontinuerligt under året.

I samband med omorganisationen inom förvaltningen är nu all vuxenutbildning, med några få undantag, samlad till vuxenutbildningsavdelningen. Detta innebär att planering, genomförande, tillsyn och uppföljning sker inom samma avdelning. Vuxenutbildning Stockholm är en central enhet inom avdelningen. Enheten ansvarar för all information och intagning till vuxenstudier samt studievägledning. Vid enheten finns även ett vuxenteam som särskilt arbetar med studerande med särskilda behov samt rektorsfunktionen för den upphandlade verksamheten.

10.1.1 Utbildningsanordnare

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå bedrivs av elva externa och tre kommunala anordnare. De externa anordnarna är: SweJa, Lärgården, Jensen Education, AcadeMedia, NTI, Lernia, InfoKomp, ABF, Utbildningsspecialisterna, Kungsholmens Utbildningscentrum (Lidingö folkhögskola) samt Competens i Götaland. De kommunala anordnarna är Söderorts vuxengymnasium, Västerorts vuxengymnasium och Åsö vuxengymnasium. Sammanhållna kurspaket för vuxna har även erbjudits i mindre omfattning vid Thorildsplans gymnasium och S:t Eriks gymnasium.

Sårvux bedriver utbildning/undervisning för vuxna med utvecklingsstörning, autism eller förvärvad hjärnskada.

Farsta gymnasium har under året startat en statligt finansierad påbyggnadsutbildning för barnskötare.

Kvalificerad yrkesutbildning bedrivs vid Frans Schartaus Handelsinstitut där en omfattande verksamhet med ett varierat kursutbud återfinns. Men även vid S:t Eriks gymnasium bedrivs en KY-utbildning.

Staden anordnar sfi vid sex enheter, tre privata och tre kommunala. De privata anordnarna är Competens i Götaland, Lernia samt Utbildningsborgen som även har i uppdrag att ge en mindre grupp av studerande med särskilda behov alternativ sfi-undervisning. De kommunala anordnarna är Söderorts vuxengymnasium,

Västerorts vuxengymnasium samt Åsö vuxengymnasium. Därutöver bedrev förvaltningen ett regionalt yrkesinriktat ESF-projekt, Svenska för pedagoger, tillsammans med Lärarhögskolan i Stockholm för målgruppen utländska lärare.

Rekryteringsprogrammet riktar sig till flyktingar och övriga nyanlända och samarbetar med företag inom branscher där det finns behov av arbetskraft.

10.1.2 Antal helårsplatser/studerande

Inom den grundläggande vuxenutbildningen har 4 489 och 16 436 varit aktuella inom den gymnasiala delen. Totalt passerade 19 983 individer vilket motsvarar ca 8 000 helårsplatser. Under 2006 var motsvarande antal studerande 21 116 vilket innebär ca 5 procent minskning av studerande för i år. Antalet studerande vid särvox var 284.

Antalet sökande till komvux har under 2007 varit fler än vad staden haft ekonomiska resurser till att anta till studier. Bedömningen inför 2007 var att tillströmningen av studerande skulle sjunka med anledning av rådande goda arbetsmarknadsläge. Men bedömningen infriades inte, ca 1 008 individer som sökt sig till vuxenutbildningen kunde inte antas.

Under 2007 deltog 13 201 personer i sfi för kortare eller längre tid. Antalet helårsplatser var 7 250. Jämfört med 2006 är det en ökning med 1 100 årsplatser (15 procent). Under året har totalt 3 828 132 timmar erbjudits.

10.2 Regional samverkan

Det regionala samarbetet inom KSL har fortsatt under 2007. KSL verkar bl.a. för en gemensam webbportal för kursutbudet inom regionen, distansutbildning, yrkesutbildning och validering, utveckling av fler sfi-enheter med yrkesinriktning samt kvalitetsarbete.

10.3 EU-projekt

Ett tvåårigt projekt, Svenska för pedagoger, avslutades den 31 december 2007. Tillsammans med Lärarhögskolan har i projektet nyanlända och invandrare som har en pedagogisk utbildning från sitt hemland, utbildats till lärare med svensk behörighet. Projektet har finansierats via bidrag från Europeiska Socialfonden, ESF, och från Länsstyrelsen i Stockholms län samt Lärarhögskolan i Stockholm.

SFP ingår i ett regionalt samarbete tillsammans med övriga sfx-projekt, svenska för hantverkare, svenska för läkare och svenska för företagare. KSL är den sammanhållande länken tillsammans Länsstyrelsen i Stockholms län samt kommunerna i länet. Samtliga projekt, inklusive SFP, har påvisat positiva resultat, nyan-

lända invandrare kommer snabbare ut i jobb samtidigt som de klarar sfi med godkända betyg. SFP blir den 1 januari 2008 en egen enhet inom vuxenutbildningen.

Vid Söderorts vuxengymnasium har det också bedrivits ett ESF-finansierat utvecklingsprojekt, Vårbergsmodellen, tillsammans med ett privat företag. Skolan stod för en anpassad sfi och företaget för att anskaffa praktik, som senare skulle kunna leda till arbete, utifrån individernas utbildning, intresse och erfarenhet. Två professionella världar skulle tillsammans finna optimala möjligheter för den enskilde. Utvärderingen visar att detta mervärde var den viktigaste framgångsfaktorn för projektet.

10.4 Kompetensutveckling för stadens anställda

Under 2007 har kompetensutveckling, via utbildningsförvaltningen, för anställda i äldreomsorgen fortsatt i mindre omfattning än tidigare. Äldreförvaltningen har beställt utbildning av utbildningsförvaltningen för ca 240 anställda. Utbildningarna har genomförts på Åsö vuxengymnasium. Vidare har Farsta Gymnasium bedrivit ett antal kompletterande kurser för stadens anställda barnskötare. Äldreförvaltningen och socialtjänstförvaltningen har via utbildningsförvaltningen även beställt yrkesanpassade utbildningar som externa anordnare har bedrivit.

II Bokslut per avdelning

DRIFTVERKSAMHET, mnkr	Ext budget	Int budget	Budget totalt	Ext utfall	Int utfall	Utfall totalt	Ext avv	Int avv	Avv totalt
Grundskoleavdelningen	2 675,3	120,4	2 795,7	2 714,0	78,9	2 792,9	-38,7	41,6	2,9
Gymnasieavdelningen	1 580,9	24,8	1 605,7	1 609,7	-1,9	1 607,8	-28,8	26,6	-2,1
Vuxenavdelningen	373,9	2,9	376,8	388,3	13,3	401,5	-14,4	-10,4	-24,7
EF-avdelningen	2 894,3	0,8	2 895,1	2 863,4	0,7	2 864,1	30,9	0,2	31,1
Uppdragsavdelningen	159,4	-159,6	-0,2	114,2	-108,3	5,8	45,3	-51,3	-6,0
Kvalitetsavdelningen	80,7	10,8	91,6	28,9	17,5	46,4	51,8	-6,7	45,2
Personalavdelningen	77,4	0,0	77,4	68,6	-0,1	68,6	8,8	0,1	8,9
Administrativa avdelningen	90,0	-0,1	89,9	83,5	0,2	83,6	6,6	-0,3	6,2
Ekonomi- och lokalavdelningen	57,4	0,0	57,4	42,8	-0,3	42,5	14,6	0,3	14,9
Förvaltningsledning	34,2	0,0	34,2	6,3	0,1	6,4	27,9	-0,1	27,8
SUMMA	8 023,6	0,0	8 023,6	7 919,6	0,0	7 919,6	104,0	0,0	104,0
Resultat från 2006 (2007*)									29,9
Resultat till 2008									-30,5
Avvikelse efter resultatdispositioner									103,4

* Underskott(-), Grundskolorna hade ingående fond från 20070630

II.1 Grundskoleavdelningen

Grundskoleavdelningen redovisar sammantaget ett överskott om 2,9 mnkr före och ett underskott om 21,2 mnkr efter resultatdispositioner.

Flertalet grundskolor har haft svårt att uppskatta effekterna av det nya resursfördelningssystemet. Framför allt har skolorna varit osäkra på effekten av att kostnadsansvaret för elever i behov av särskilt stöd förändrats. Många enheter har inte heller tidigare haft kostnadsansvaret för lokaldrift eller IT.

I prognoserna märks tydligt att enheterna har lämnat försiktiga prognoser i början av hösten. I tertialrapport 2 prognostiserade enheterna ett underskott om 67,5 mnkr och en resultatöverföring om 8,5 mnkr i underskott. I bokslutet redovisar enheterna ett överskott om 3,7 mnkr och resultatöverföring till 2008 om 46,0 mnkr i överskott. Inför 2008 förutsätts enheterna göra säkrare prognoser eftersom de har ett halvårs utfall som faktiskt underlag.

Anslagsenheterna redovisar ett nettounderskott om 6,1 mnkr inklusive resultatfonder från 2006 för enheter som avdefinierades till 2007.

Resultatenheter

Grundskolornas resultatenheter från stadsdelsnämnderna hade med sig en ingående resultatfond från första halvåret om 26,2 mnkr i överskott. Resultatenheterna

redovisar i bokslutet ett överskott om 6,0 mnkr och en total resultatöverföring om 45,9 mnkr efter justeringar för 5-procentregeln och ej eget handlande. Av resultatöverföringen uppgår enheter med överskott till 79,9 mnkr och underskott till 33,9 mnkr.

Av de 102 resultatenheterna redovisar 70 stycken en budget i balans eller ett överskott till 2008 medan 32 stycken redovisar ett underskott. I tertialrapport 2 prognostiserade 43 resultatenheter ett underskott. Det innebär att elva enheter har vänt ett prognostiserat underskott till ett överskott eller en budget i balans.

De främsta orsakerna till enheternas underskott beror på minskat elevantal samt att skolorna inte har anpassat organisationen efter de nya förhållandena på skolan. En del av enheterna som redovisar underskott har haft ökade kostnader i samband med ombyggnationer. Flera av enheterna har vidtagit åtgärder som inköpsstopp och översyn av bemanningen. Åtgärderna har för en del enheter gett liten effekt under 2007 men väntas bli större under 2008. Ytterligare åtgärder planeras under 2008.

Flera av skolorna som hade ett överskott med sig från våren har medvetet varit återhållsamma med överskottet. Planerade investeringar har skjutits upp tills enheterna får bättre kontroll över den ekonomiska situationen. I bokslutet har det visat sig att de flesta inte behövt ta överskottet i anspråk för att täcka kostnader för den ordinarie verksamheten. Överskotten kommer att tas med till 2008 för att under året användas till de uppskjutna investeringarna.

Avdefinierade enheter

Abrahamsbergsskolan

Abrahamsbergsskolan redovisar ett underskott om 2,2 mnkr för andra halvåret 2007. Tillsammans med ingående resultatfond uppgår underskottet till 3,6 mnkr. Efter att hänsyn tagits till 5-procentregeln har enheten ett utgående underskott om 2,3 mnkr.

Trots nerdragning med fem tjänster under hösten samt försök att minska kostnader för vikarier och inventarier har skolan inte lyckats minska underskottet. Skolan har ett stort renoveringsbehov, något som bedöms vara en orsak till att antal sökande har vänt sig till andra skolor i närområdet. Totalt har skolan tappat 64 elever under 2007. Ombyggnad av kök, vattenskador och övriga renoveringar har också genererat ökade driftkostnader.

Åtgärder under 2008 har påbörjats för att få en budget i balans. Bland annat kommer skolan ha en intensiv marknadsföring för att Abrahamsbergsskolan ska bli ett förstahandsval. Skolan kommer även att få tillgång till kölistor på grann-

skolorna för att kunna vara förberedda på vilka och hur många elever som kan komma att hoppa av i augusti och september 2008. Organisationen kommer att krympas inför höstterminen 2008 och dessförinnan så snart tillfälle ges.

Södra Ängby skola

Södra Ängby skola redovisar ett underskott om 0,6 mnkr, efter vårens resultatöverföring redovisar de ett underskott om 4,1 mnkr. Av underskottet överstiger 1,9 mnkr 5 procent av enhetens bruttobudget och kommer belasta förvaltningens resultat för 2007. Kvarstående underskott om 2,2 mnkr kommer att föras över till 2008. Underskottet beror huvudsakligen på för höga personalkostnader och att organisationen inte anpassats till minskande elevantal. Stölder, skadegörelse och elevplaceringar har ökat underskottet ytterligare.

Åtgärder under 2008 innebär att skolledningen lägger en ny organisation som med start höstterminen 2008 har kostnader och intäkter i balans. I den nya organisationen blir antalet undervisande lärare färre och undervisningsgrupperna större. Aktiv marknadsföring startas för att Södra Ängby skola ska bli ett förstahandsval. Inför elevintaget höstterminen 2008 kommer samverkan att göras med närliggande skolor.

Abrahamsbergsskolan, Södra Ängby skola, Västbodaskolan samt Hökarängens/-Skönstaholmsskolan föreslås avdefinieras som resultatenheter inför 2008.

Enheters resultat över 5 procent

Stadens regler för ekonomisk förvaltning begränsar resultatöverföringen till 5 procent av resultatenhetens bruttobudget. I bokslutet för 2007 innebär detta ett nettounderskott om 7,8 mnkr kommer belasta förvaltningens resultat för 2007.

Total går nio resultatenheter med ett överskott som överstiger 5 procent och 19 resultatenheter går med ett underskott som överstiger 5 procent av bruttobudget. Överskottet om 5,6 mnkr kommer inte att föras över till 2008 utan påverkar förvaltningens resultat för 2007 positivt. Underskottet som belastar förvaltningens resultat för 2007 uppgår till 13,4 mnkr.

Ej eget handlande

Resultatenheternas resultatöverföringar till 2008 har justerats med 7,6 mnkr till följd av att resultatet ej anses ha uppkommit genom eget handlande. Det kommer därmed istället belasta förvaltningens resultat för 2007. Förvaltningen har stämt av detta med stadsledningskontorets finansavdelning.

Smedshagsskolan står för merparten av de 7,6 mnkr. Enhetens utgående fond nollställdes i bokslutet till följd av ej eget handlande och underskottet om 6,7 mnkr ingår i förvaltningens resultat för 2007.

11.2 Gymnasieavdelningen

Avdelningen redovisar ett underskott om 2,1 mnkr. Gymnasieavdelningen omfattar en central stab, Gymnasieslussen och 29 gymnasieskolor i egen regi. Gymnasieavdelningen centralt visar ett överskott om 4,8 mnkr. Överskottet beror på minskade kostnader för SL-kort och skolskjutsar. Den nya strikt tillämpade 6-kilometersgränsen har visat sig ge en snabbare besparingseffekt än förväntat. Intäkterna ökade med ca 5 mnkr för i huvudsak statsbidrag. Köp av fristående IV-verksamhet visar ett underskott om ca 1,8 mnkr. Resultatenheterna har en ingående resultatfond om 8 mnkr. Utgående resultatfond uppgår till -16,3 mnkr.

I gymnasieavdelningens resultat ingår 1,7 mnkr som avser ej förbrukade utvecklingsmedel för Ross-projektet. Dessa medel återredovisas i bokslutet och ska återsökas under 2008. Vidare begär nämnden ombudgetering av 8,0 mnkr som avser medel för inköp av en simulator till Transport- och fordonsgymnasiet.

Inom avdelningen finns tre anslagsenheter, Farsta gymnasium, Högländsskolans gymnasium samt Gymnasieslussen. Farsta gymnasium och Högländsskolan visar ett sammanlagt underskott om 2 mnkr medan Gymnasieslussen visar ett överskott om 2,8 mnkr. Av de 27 gymnasieskolor som var resultatenheter under år 2007 visar 20 negativa resultat, sammanlagt uppgående till 37,0 mnkr.

Södra Latins gymnasium, Tensta gymnasium, Stockholms RH-gymnasium, ESS-gymnasiet, Stockholms transport- och fordonsgymnasium, IVIK-gymnasiet och IB-skolan syd visar nollresultat alternativt positiva resultat, sammanlagt uppgående till 5,9 mnkr.

En orsak till de stora underskotten på gymnasieskolorna är att skolorna generellt inte har lyckats med att anpassa verksamhet/organisation till ett minskat elevantal. Flera skolor har även genomfört ombyggnader/omflyttningar som på olika sätt har påverkat skolornas ekonomi. Som exempel kan nämnas Globala gymnasiet som är en nystartad skola och som ännu inte har kunnat ta emot tillräckligt många elever för att kunna täcka de fasta kostnaderna. Skolan flyttar in i permanenta lokaler först i januari 2008.

S:t Görans gymnasium visar ett underskott om 8,5 mnkr. Gymnasiet ska avvecklas och tog hösten 2007 enbart in nya elever på hantverksprogrammet. Skolan har haft stora svårigheter med att anpassa sin organisation till det minskade elevantalet och bland annat haft stora kostnader för övertalighet.

Kärrtorps gymnasium, Brännkyrka gymnasium, Bromma gymnasium, Riddarfjärdens gymnasium, Stockholms gymnasium för scenkonst, Bernadottegymnasiet och Globala gymnasiet har visat underskott två år i rad. Förvaltningen föreslår därför att enheterna upphör som resultatenheter.

S:t Görans gymnasium avvecklas under 2008. Förvaltningen föreslår därför att enheten upphör som resultatenhet.

Blackebergs gymnasium, Bromma gymnasium och Globala gymnasiet har fått sina resultat justerade med sammanlagt 1,8 mnkr med hänsyn taget till kostnader som inte kan betraktas som eget handlande.

11.3 Vuxenavdelningen

Vuxenutbildningsavdelningen uppvisar ett underskott på 24,7 mnkr verksamhetsåret 2007.

Grundläggande vuxenutbildning samt gymnasial vuxenutbildning uppvisar ett underskott på totalt 11,5 mnkr. Underskottet beror på ökat antal studerande inom såväl grundläggande som gymnasial vuxenutbildning under våren 2007.

Förvaltningens egna enheter visar ett överskott på sammanlagt 1,2 mnkr. I resultatet ingår Rekryteringsprogrammet som uppvisar ett underskott på 3,3 mnkr.

Verksamheten svenska för invandrare, sfi, uppvisar ett underskott på 14,2 mnkr. Förvaltningen har fått schablon för motsvarande 6 700 heltidsstuderande, men har under året utbildat 7 252 heltidsstuderande. En oförutsedd tillströmning av nyanlända flyktingar och invandrare, främst under hösten 2007, som enligt utbildningsnämndens kvalitetsgarantier ska antas till svenskundervisning inom en månad har lett till denna ökning.

11.4 Avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet

Ett 70-tal förskolelokaler har hyrts in från privata fastighetsägare och hyrts ut i andra hand till anordnare av enskilt driven förskola. Verksamheten har fr.o.m. den 1 januari 2008 överförs till fastighetskontoret.

Avdelningen som helhet visar ett överskott på 30,9 mnkr i förhållande till budgeten i verksamhetsplanen.

Förskoleverksamheten ger ett överskott på 16,8 mnkr beroende på minskade kostnader för utbetalning av peng och särskilt stöd till enskilda förskolor.

Grundskolan och skolbarnsomsorgen ger ett överskott på 8,9 mnkr beroende på minskade kostnader för utbetalning av peng till elever i enskild skolbarnomsorg och fristående grundskolor samt andra kommuners grundskolor. Ersättningen till andra kommuners skolbarnsomsorg ger dock ett underskott.

Gymnasieskolan ger ett överskott på 2,6 mnkr. Kostnaderna för elever i fristående skolor och andra kommuner minskar men samtidigt minskar också intäkterna från andra kommuner för elever i Stockholm.

Utbildningen för vuxna visar ett överskott på 11,7 mnkr framförallt beroende på ökade intäkter för elever från andra kommuner avseende grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxen- och påbyggnadsutbildning på grund av fler ansökningar. Kostnaderna för stockholmselever i andra kommuner minskar på grund av färre ansökningar.

Obligatorisk särskola visar ett underskott på 6,3 mnkr framförallt beroende av ökade kostnader för stockholmselever i fristående skolor och andra kommuner.

Gymnasiesärskola visar ett underskott på 1,7 mnkr vilket beror på ökade kostnader för elever i andra kommuner och minskade intäkter för elever från andra kommuner. Minskade kostnader för elever i fristående skolor samt minskade personalkostnader ger överskott.

Nämnd och övergripande verksamhet ger ett underskott på 1,1 mnkr beroende av ökade administrationskostnader.

11.5 Uppdragsavdelningen

Avdelningen har ett underskott jämfört med budget på 6,0 mnkr. Underskottet beror till största delen på minskad efterfrågan av modersmålsundervisning i vissa språk och övertalighet har uppstått på grund av detta. I tertialrapport 2 har enheten prognostiserat en budget i balans. Underskottet uppstod under hösten vid grundskolornas överflyttning till utbildningsförvaltningen. Grundskolorna minskade eller dröjde med beställningar av modersmål på grund av osäkerhet kring budgettilldelningen och Språkcentrum har inte hunnit anpassa organisationen i motsvarande grad. En kartläggning av övertalighetssituationen har startats och fackliga förhandlingar har inletts. Med stöd av personalavdelningen försöker enheten nu hitta andra placeringar eller personliga lösningar till de modersmåls-lärare som blir övertaliga.

Mediateket är en resultatenhet och visar ett överskott på 0,9 mnkr. Överskottet består av minskade personalkostnader genom vakanshållning av tjänster. Utfallet jämfört med prognosen i tertialrapport 2 visar att enheten lyckats både öka intäkterna genom ökad försäljning samt minska personalkostnaderna.

11.6 Kvalitetsavdelningen

Kvalitetsavdelningens överskott uppgår till 45,2 mnkr innan återredovisning av särskilda utvecklingsmedel. Efter återredovisning av 44,9 mnkr uppgår överskottet till 0,3 mnkr.

Avdelningens överskott är främst relaterat till personalkostnader och kan hänföras till dels minskade kostnader vid inrättandet av ett läns-gemensamt intagningskansli och utfasning av förvaltningens eget intagningskansli, dels minskade kostnader beroende på fördröjningar i rekryteringsarbetet av inspektörer. Intäkter för asylsökande elever på gymnasiet blev också högre än beräknat.

11.7 Personalavdelningen

Personalavdelningen redovisar ett nettoöverskott om 8,9 mnkr.

Kostnaderna avviker med 10,5 mnkr jämfört med budget. Av dessa går ca 9,0 mnkr att hänföra till ej utnyttjade medel för omstrukturering i samband med överföringen av grundskola och skolbarnomsorg till utbildningsnämnden samt för verksamhetsförändringar i gymnasieskolan och neddragning av administrativ personal.

Avsatta medel för uppsägningslön har inte förbrukats eftersom förvaltningens övertaliga inte har hunnit så långt i övertalighetsprocessen. Kostnaderna för särskild avtalspension och avgångsvederlag har blivit lägre än förväntat.

Under hösten har chefrekryteringsuppdragen ökat markant då det varit många nyrekryteringar i samband med att grundskolorna överfördes till utbildningsnämnden. En del av chefsutvecklingsinsatserna har därför prioriterats bort vilket motsvarar ca 1,1 mnkr i lägre kostnader.

Intäkterna avviker med -1,6 mkr. Minskningen beror på uteblivna intäkter avseende särskild ålderspension.

11.8 Administrativa avdelningen

Administrativa avdelningen redovisar ett överskott om 6,2 mnkr. Kostnaderna för förvaltningsservice - registratur, information, kopiering med mera blev 4,5 mnkr högre än budgeterat med anledning av omstrukturering. Kostnaderna för IT-verksamheten blev 10,7 mnkr lägre än budgeterat. I huvudsak beror avvikelsen på att kostnaderna för Agresso blev lägre än beräknat och att särskilda utvecklingsmedel om 5 mnkr som beviljades i samband med tertialrapport 2 inte behövts tas i anspråk under år 2007. Dessa medel kommer att återredovisas i bokslutet och återsökas under 2008.

Under året har två nyförhyrningar skett och en tredje förhyrning planeras inför 2008. Samtliga nyförhyrningar sker i fastighetskontorets lokalbestånd på Hantverkargatan 3. Externt inhyrda lokaler har avvecklats under 2007. Se bilaga 2.4.

11.9 Ekonomi- och lokalavdelningen

I samband med omorganisationen per den 1 juli 2007 då grundskolorna överfördes till utbildningsnämnden bildades även ekonomi- och lokalavdelningen.

Överföringen av grundskolorna har ställt stora krav och krävt mycket arbete av personalen för att genomföra den stora omställningen. Avdelningen har arbetat med att ta fram nya processer inom samtliga ekonomiska områden.

Under våren hade ekonomienheten ett ekonomihandläggarmöte med skolor och enheter inför tertialrapport 1. Under juni månad utbildade och informerade ekonomi- och lokalavdelningen alla grundskolor i förändringar inför omorganisationen. Avdelningen har sedan under hösten haft tre träffar med skolornas ekonomihandläggare. Två av träffarna har varit i samband med tertialrapport 2 och inför bokslut 2007 och en träff var enbart för grundskolorna för att följa upp överföringsarbetet. Avdelningen har även under året besökt samtliga skolor för att utgöra ett stöd i ekonomiadministrationen.

I arbetsplanen för 2007 ingår att granska hur den interna kontrollen upprätthålls på enhetsnivå. En rapport över genomförd internkontroll finns som bilaga 8.

Avdelningen har ansvarat för två stora projekt under hösten. Det ena är en lokalutredning kring effektivisering av grundskolelokaler som redovisades till nämnden per den 29 november. Det andra är att leda arbetet kring att hitta en effektiv uppföljningsmodell. Resultatet kring det senare arbetet kommer att slutföras under början av 2008.

Ekonomi

Avdelningen redovisar totalt ett överskott på 14,9 mnkr. Det hänförs till ett överskott inom schablonkontot på ca 11 mnkr. Schablonkontot utgör differensen mellan tilldelad peng ifrån kommunfullmäktige och vad nämnden sedan fördelar ut i peng till skolorna. Differensen varierar mellan åren beroende på vilka program eleverna väljer. Resterande 4 mnkr hänförs till en reserv för oförutsedda kostnader som inte har behövts användas.

11.10 Förvaltningsledning

Förvaltningsledningen redovisar ett överskott om 27,8 mnkr. Avvikelsen förklaras i huvudsak på ej förbrukade utvecklingsmedel om 27 mnkr. Dessa medel kommer att återredovisas i bokslutet och återsökas år 2008.